ПОЛИТИКИН

Немачка 3,00 DEM, САД 1,25 USD, Швајцарска 2,50 CHF,
Шведска 13,00 SEK, Аустрија 20,00 ATS,
Грчка 300 GRD, Енглеска 1,00 GBP

ЗАБАВНИК

9 770032 339010

10. VII 1992. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА LIV ● ЦЕНА 60 ДИН. ● БРОЈ 2115

За све од 7 до 77

ГРАДОВИ ГДЕ СТАНУЈУ ДУХОВИ

Веровали или не!

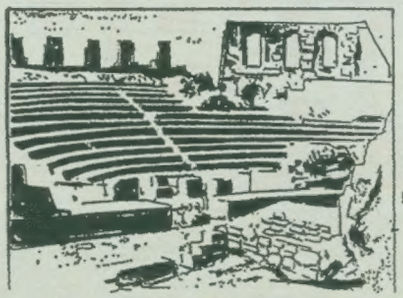

У АНТИЧКОМ ПОЗОРИШТУ

У ГУБИУ У ИТАЛИЈИ, КОЈЕ СУ РИМЉАНИ ПОДИГЛИ ЈОШ ПРЕ 2000 ГОДИНА, ПРЕДСТАВЕ СЕ РЕДОВНО ОДРЖАВАЈУ И ДАН-ДАНАС.

ЕЛИН ТЕРИ (1847-1928) ЕНГЛЕСКА ГЛУМИЦА ИГРАЛА ЈЕ ШЕКСПИРОВУ ЛЕДИ МАГБЕТ У КОСТИМУ УКРАШЕНОМ КРИЛИМА БУБА.

ЈОН КАРТЕР

ИЗ КОГЕСХОЛА У В. БРИТАНИЈИ, ИАКО ПОТПУНО ОДУЗЕТ, ПОСТАО ЈЕ ИЗВРСТАН СЛИКАР, А СЛИКАО ЈЕ ДРЖЕЋИ ЧЕТКИЦУ У УСТИМА.

КАМЕНА МУМИЈА

У МОНСЕРАТУ У ШПАНИЈИ ВАЈАРСКО ЈЕ ДЕЛО ПРИРОДЕ.

ФИЛИП МУР

ИЗ ФРЕНКФОРТА У КЕНТАКИЈУ (САД), ЊЕГОВА 2 БРАТА И СЕСТРА РОЂЕНИ СУ ИСТОГДАНА -21. ЈУЛА, АЛИ РАЗЛИЧИТИХ ГОДИНА.

ДЕВОЈКЕ

ИЗ ФРАНЦУСКЕ ПОКРАЈИНЕ РУСИЈОН ЈАШУ МУЛЕ ТАКО ШТО СЕДЕ НА НАРОЧИТИМ ДРВЕНИМ СТОЛИЦАМА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

●●● одлуком Међународног астрономског савеза усвојена су имена шест Нептунових сателита који су откривени 1989. Према удаљености од планете поређали су се: Најада, Таласа, Деспина, Галатеја, Лариса и Протеј. Није баш претерано срећно то што већ постоје астероиди са именима Галатеја и Лариса, па је Савез одлучио да оваква дуплирања убудуће неће признавати.

●●● у Бахреину, једном од пребогатих емирата Персијског залива, желели су да им израсту палме, али брзо. То су постигли купивши вештачке палме од једне фабрике пластичних маса у Северној Енглеској која је на овом послу зарадила лепе паре. Палме су се показале не само отпорне на сушу и врућину већ се и лако негују: кад им се лишће упрља, једноставно се скине, опере у канти на лицу места и поново причврсти.

●●● на конгресу ћелавих, недавно одржаном у Њу Делхију, председавајући се присутнима обратио речима да је „глава без косе знак успеха у послу и животу" којом треба да се поносе и такву главу држе високо, не само они већ и сви које је природа тиме обдарила. Ћелавост је, осим тога, знак „интелигенције, полета и снаге". Врхунац скупштине био је избор три најблиставије ћеле. Изабрани су Мистер Сунчев сјај, Мистер месечина и Мистер главни сјај.

●●● Одељење за наркотике Федералног истражног бироа (FBI) открило је и похапсило банду швереца дроге чији су шефови бивши грађани СССР насељени у Брајтон-Бичу: они су држали важан канал између САД и Југоисточне Азије. За руску мафију радили су стручњаци разних специјалности – од уцењивача до плаћених убица.

Илустровао: Зоран Петканић-Петко

ПРИЧЕ ИЗ АРХИВА ВАРОШИ БЕОГРАДСКЕ

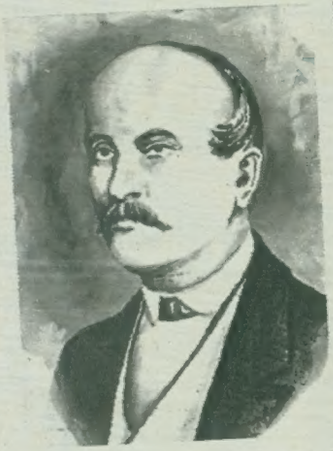

НЕ СМЕ СЕ НА ПАНДУРА НАСРТАТИ ВЕЋ СЕ МОРА ЗАКОНУ ПОКОРАВАТИ

Гаврило Гаја Јеремић

● Са Палилулцима је било у реду – често у варош на пијац долазе, они знају за наредбу која је издана ради удобног у Београду сваког проласка. Али, Смедеревци, Пожаревљани, Крагујевчани, Ваљевци, Шабчани, који такође на овдашњим пијацама продају, морају се посебним наредбама обавезати да пазе на саобраћај. Ради се о томе што су сељаци, долазећи на пијац, тесниње чинили. Саобраћај је био нарочито густ на Варош и Стамбол капији, али и на околним сокацима. Никаквога реда није било, није се знало како ће се кола окренути, није се знало како ће један другоме пут отворити. Све је тескобно било.

Издат је строги налог полицајним служитељима на позорним стражама: добро мотрити, кола на капијама и по сокацима не смеју се згрушавати, но ваља их разређивати. Пазити треба да се празна кола одма' разлазе. Али, овај народ, овај народ сељачкиј... наваличног упорства, тешко покоравајући се заповестима народ. Суочен са неслушањем власти управитељ вароши Београда, подполковник Гаврило Јеремић Гаја 2. децембра 1848. године упутио је допис Високославном попечитељству внутренић дела. Обавестио је о непослушности народа у области саобраћаја, илустровао свој извештај случајевима замешатељства из претходнога дана и затражио помоћ.

Јуче ујутро, известио је госп. Јеремић, на Терезијама где се налазила пијаца, позорници су запазили више кола остављени са испрегнутим воловима. Кола су била пред меанама, а ту су били и волови. Све је било у нереду и згрушано. Позорници су тражили сајбије (власнике) исти' кола да их оданде уклоне. Власници, ћутећи по меанама, нису се хотели јавити. Али, како су видели да им позорници у кола дирају и оданде их крећу, одма' су истрчали и на исте напали. У том се такова ларма онде учинила, да је могло ту и мертви' пасти. Сељака разјарени' било је до 50. Извештени чиновници полиције ту су одма' истрчали и већ претходно разјареним сељацима стали живо тумачити саобраћајна правила. Чиновници су, такође, сељацима тумачили да су сељаци сами себе до боја довели. Ако се не смире, строжјша средства ће примењена бити. Исти су се примирили и разишли, али Управитељство ипак за сходно налази Началничество о догађају известити.

Попечитељ внутрених дела одмах је схватио случај непослушних сељака на пијац долазећих. Истога дана издао је наредбу: кметови имају сељаке учити да се сељаци у чаршији имају повиновати полицајним наредбама. Сељаци не смеју по сокацима застојавати, на пијацу морају кола у ред поставити, кад робу распродају имају се одма' уклонити и то водећи волове за уже. Ко се непослушан покаже као противник полицајни' наредби кажњен ће бити.

Сељак не сме на пандура насртати или пандура псовати већ се закону покоравати.

Илустровао: Ивица Кољанин

ИМАДЕ Л' У ВАРОШИ ДУДОВОГ ДРВЕТА?

(1845. године)

● Попечитељ финансија Павле Станишић уочио је да у Србији доста дудовог дрвета имаде, да отечественици наши лишћем дудовог дрвета 'ране свилене бубе и чауре после продају, а и сами свилу израђују. Нашао је да је ова привредна делатност отечественика – за народ врло полезна радња, па је наумио да допринесе да се у Србији боље сорте дуда подране и подигну. Зато је сматрао да је неопходно да Попечитљство из Оделења промишљености добије информације о најбољим сортама дудовог дрвета и о начину на који отечственици наши свилене бубе 'ране и свилу израђују. Сачињен је упитник за анкетирање и сакупљање података.

Прва група питања у анкети била су: имадел' у вароши дудовог дрвета, јесул' дудови кој' црн или бео плод дају? Бели дудови који бели плод дају имајул' лист велики или мали, округли или дугуљасти? Од које од ови' двију сорти више дудова имаде? Како људи поступају у сађењу и одгајању дудовог дрвета? Наредно питање тицало се проблема набавке свилене бубе – гди људи добивају семе свилене бубе? Ком продају чауре и пошто? Јасно је питано: који трговци по највише одкупљују чауре или свилу, дал' су то наши домороци Срби или Чифути? Ако су страни, јесул' Немачки поданици или из Турске људи?

Одмах по пријему анкетног листа, начелник Оделења промишљености г. Јован Гавриловић одговорио је Попечитељству финансија. Казао је да се ни у Београду нити у предграђима Београда слабо дудовог дрвета наоди, а нико се рањењем свилени буба не занима. Само сељаци из околних села доносе понекад израђену свилу. Продају је Београдским Јеврејима који је затим препродају у Аустрији.

Само 28 дана требало је начелнику Оделења промишљенсти да изведи да ли у Београду има дудовог дрвета, да ли се ко занима 'рањењем свилених буба и да ли се уопште у Београду продаје свила. С обзиром да је анкета извршена и у вароши Београд и у предграђима, може се рећи да је начелник показао значајну ефикасност у раду.

Приредила: ***Маша Кађански***

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

©1990 The Walt Disney Company
All Rights Reserved

ШТА ЛИ СМО ТО ОТКРИЛИ?

ЦРНА РУПА

УСРЕД МЛЕЧНОГ ПУТА

С пролећа је мирна, али октобра месеца она пуном снагом усисава материју оближње звезде!

Мартин Левентал, истраживач са америчког универзитета Рајс, први је открио „Њу", појаву која постоји, а можда и не постоји! „Она" је црна рупа и налази се усред наше галаксије, но, ништа није сигурно па тако Велика Уништивачица, како ју је научник назвао, можда уопште и не постоји. Уосталом, црна рупа и јесте – ништа... Како се, онда, открива када се не види?

Реч је о још једној загонетки, мистерији, чуду откривеном, а још неоткривеном, ето усред Млечног пута, галаксије у којој и сами живимо.

Прича о Великој Уништивачици почела је пре више од двадесет година када су Рајсовци лансирали опсервацијски балон са уређајима осетљивим на гама-зраке, да их лови изнад атмосфере. Ови зраци веома високе учесталости (фреквенције) не могу да се пробију кроз атмосферу и то је разлог што слични балони или сонде морају да се вину преко тог Земљиног омотача.

Уређаји су забележили, усред „траке" од гама-зрака, веома снажну струју која је долазила из самог средишта галаксије. Претпоставка је говорила да извор гама-зрака може бити огромна црна рупа масе око милион пута веће од Сунца!

Овако су научници сликари приказали црну рупу, у ствари свемирску неман која управо усисава своју мању сестру близнакињу да би је уништила. Разуме се, црна рупа нипошто није овако лепа, а још мање боје младог грашка! Она се уопште не види, пошто је – црна.

Октобар је њен месец

Осамдесетих година умало да све падне у воду и то после резултата упућених са тада лансиране орбиталне сонде HEAO-3. Та свемирска лабораторија најпре је и сама јавила о извору гама-зрака на означеном месту у средини Млечног пута, да би само неколико месеци доцније испало како извор више ништа не емитује, па га према томе – вероватно и нема. Можда је и постојао, али ако је и био згуснут, вероватно није био сувише крупан и зато су се јављале промене: из судара гама и гама честица настајали су позитрони.

Кад, године 1988. извор је опет прорадио! Огласио се у пролеће, тек да се зна да је ту, да би у октобру емитовао свом силином, а онда се полако стишавало све до маја 1989.

Велика Уништивачица мировала је тачно годину дана. Маја 1990. поново је почела да усисава материју мало-помало, а у ноћи између 13. и 14. октобра те године просто је помахнитала тако да је постала најјачи извор гама-зрака у целој галаксији. И опет се поставило питање: шта је она? Да ли је реч о двострукој звезди чији је један састојак и црна рупа?

Упрошћено говорећи, тај небески феномен догађа се када се појаве две звезде у развоју од којих је она са већом масом прва настала. Како се обе звезде и даље развијају, то јест расту, дешава се да већа маса превазиђе сопствену површину и излива се, па услед деловања гравитације пада на ону мању звезду. Процес тече све брже и брже, а зауставиће се тек када огроман део материје пређе на другу звезду. А резултат? Он зависи од преостале масе. Ако је та маса мала, добиће се „бели патуљак", то јест звезда чија је маса једнака Сунчевој, а величина Земљиној. А ако остане велика маса, она ће се развијати и даље и најзад завршити експлозијом у супернову. Од тога ће остати „предмет" изузетне густине: маса ће му бити блиска Сунчевој, а величина лопте од једва десетак километара у пречнику. То су онда пулсари.

Космичка правда на делу

Али, ту је и трећа могућност, да маса која остане после преливања двоструке звезде буде и даље огромна, рецимо три до четири пута већа од Сунчеве. Тада равнотежа не може да се успостави и маса непрестано „испада" сама из себе док не остане – црна рупа. А то значи да је сам објекат невидљив, пошто ни фотони не могу да га напусте, а сва материја која се можда налази около неповратно се лепи привучена тим чудноватим и чудовишним небеским телом и нестаје, нестаје...

Како се онда уопште открива црна рупа?

Одговор је необичан: захваљујући „космичкој правди"! А она се састоји у томе да постепено и она мања звезда близнакиња бива привучена како би нестала у умрлом џину, то јест црној рупи. Али, пошто је мала, та звезда не може равномерно да се прелије и нестане, већ бива привучена, па усисана тако да се најпре издужи, а затим претвори у вртлог све док не нестане испустивши сву силу х и гама-зрака. Њих уређаји хватају, како смо видели на почетку.

Да ли се баш ово догађа у средини нашег Млечног пута? И у којој фази? Докле ће Велика Уништивачица гутати и поништавати сву материју око себе?

Можда ће одговори на ова питања, или барем нека од њих, стићи заједно са резултатима последње експедиције лансиране 7. априла прошле године у облику свемирске сонде GRO. Она је понела најосетљивији и најсавршенији досад направљен уређај за мерење гама-зрака.

М. К.

Летећа тврђава над Српском Црњом

С НЕБА У ЗАГРЉАЈ

Игром случаја, савезници су се у овом северно-банатском селу срели чак три месеца пре историјског сусрета код Берлина 25. априла 1945.

Иако су житељи Српске Црње били већ навикли на брујање авионских мотора, ипак су тог дана сви са чуђењем и зебњом гледали у небо. А оно је било сиво, прекривено ниским, густим облацима, јануарско.

Не, то није био добро познати звук малих, совјетских ловаца за које је сеоски пашњак претворен у аеродром. Од овог невидљивог чудовишта застрашујуће су подрхтавали земља, куће и стакла на прозорима, готово цео северни Банат. Био је 31. јануар 1945.

Лутање кроз облаке

Тог дана из ваздухопловне базе Мандурија код Барија, у јужној Италији, полетеле су на север ескадриле америчких бомбардера. Савезничке трупе надирале су ка Берлину и фашистичка Немачка очајнички се бранила.

У једној од „летећих тврђава", четворомоторном „B-24", налазила се деветочлана посада под командом Доида К. Раба. Циљ њиховог напада била је за Хитлера веома важна рафинерија нафте у Винернојштату, недалеко од Беча. Међутим, пре него што је авион успео да изручи бомбе, погодила га је немачка противваздушна одбрана. Два мотора су онеспособљена, као и неопходни уређаји за управљање. Бомбардер више није могао да се врати у базу јер није био у стању да прелети високе Алпе. Зато је посада одлучила да лети на Исток: крене ли на Запад, знали су, Хитлерови противавионски топови ће их докрајчити.

Промениви курс, без уређаја за навигацију, око тридесет тона тежак бомбардер почео је да лута небом пуним густих облака. Кад би се они на тренутак разредили, авијатичари би у дубини испод себе нејасно угледали сасвим непознат терен, али и он прекривен готово непрозирном маглом.

„B-24" је управо прелетао линију Источног фронта када је посада почела да припрема падобране за искакање. Спуштао се зимски сумрак и видљивост је сваког тренутка била све слабија. Понекад би испод себе угледали обрисе кровова непознатог насеља над којим су летели укруг. Шта ако џиновска летелица са око четири тоне бомби падне на то село? Са само два исправна мотора авион је, тешко брекћући, с муком одржавао какву-такву висину.

Кад су већ били спремни да напусте бомбардер и искоче, приметили су, улетевши у предео где су облаци и магла били ређи, сићушне авионе поређане на тлу и обасјане низом високих ватри. Чак су сасвим јасно видели и црвене петокраке на њиховим крилима. Пламен је обасјавао пољану, веома погодну за слетање. Био је то бивши пашњак надомак Српске Црње.

Посада америчког бомбардера направила је још један заокрет, а затим почела да се спушта. Тада су буку мотора надјачали рафали аутомата са земље.

На звук непознатог авиона, сасвим другачијег и неупоредиво снажнијег од совјетских ловаца, готово сви житељи Српске Црње похрлили су на аеродром желећи да виде то чудо које се спушта с неба. Кад су прекрили и земљану писту, совјетски војници морали су да пуцају у ваздух да би се народ разишао.

Ватра као путоказ

Тог дана и тог догађаја живо се сећа Владимир Миланков, књижевник из Српске Црње:

– Ми, тадашњи дечаци, дане смо проводили на аеродрому, са совјетским пилотима. Али, кад је небо забрујало од америчког бомбардера, цело село сјатило се на пашњак. Око пола сата он је кружио над нашим главама не усуђујући се да слети јер је видљивост била веома слаба. Руси су зато упалили велике ватре да осветле стазу за слетање и пламеновима покажу смер ветра. Тада се, из облака и магле, указао дотад невиђен авион који је на све деловао више него застрашујуће. Нама добро знани совјетски ловци изгледали су према њему као играчке.

Уследио је сусрет који није забележен у званичним уџбеницима историје, књигама и публикацијама, али је по свему заиста – историјски.

Америчка и совјетска војска први пут су се у Другом светском рату срele 25. априла 1945. у Торгау на Лаби, око 100 километара јужно од Берлина. Овај податак сматра се званичним и ушао је у све хронологије Другог светског рата. Међутим, савезници су, игром случаја, дословно пали једни другима у загрљај чак три месеца раније, и то у Српској Црњи.

Что случило с?

Кад се бомбардер зауставио на узлетишту и на њему отворила купола, први је изишао деветнаестогодишњи митраљезац Рајмонд Хук. Стојећи на крилу, ситан растом, изненађен и уплашен, угледао је испод себе огромног војника у летачкој униформи с крзненом капом и звездом на глави.

– Что случило с? (Шта се догодило?) – питао је совјетски војник, ширио руке и њима показивао Хуку да скочи. Он га, међутим, није разумео: први пут у животу видео је

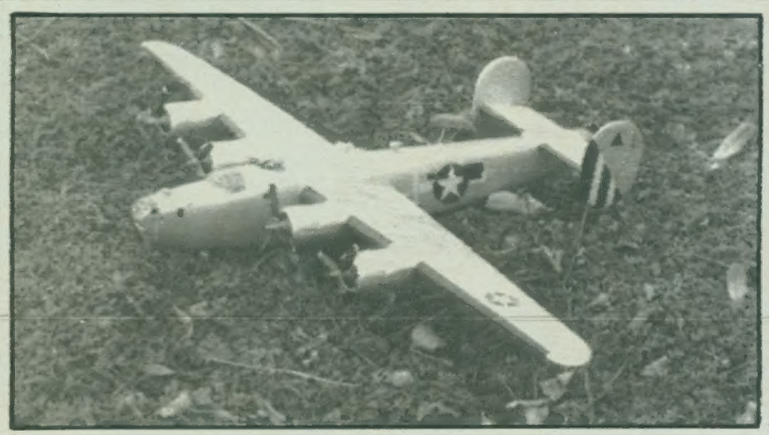

Макета бомбардера „B-24" који се 31. јануара 1945. принудно спустио у Српску Црњу

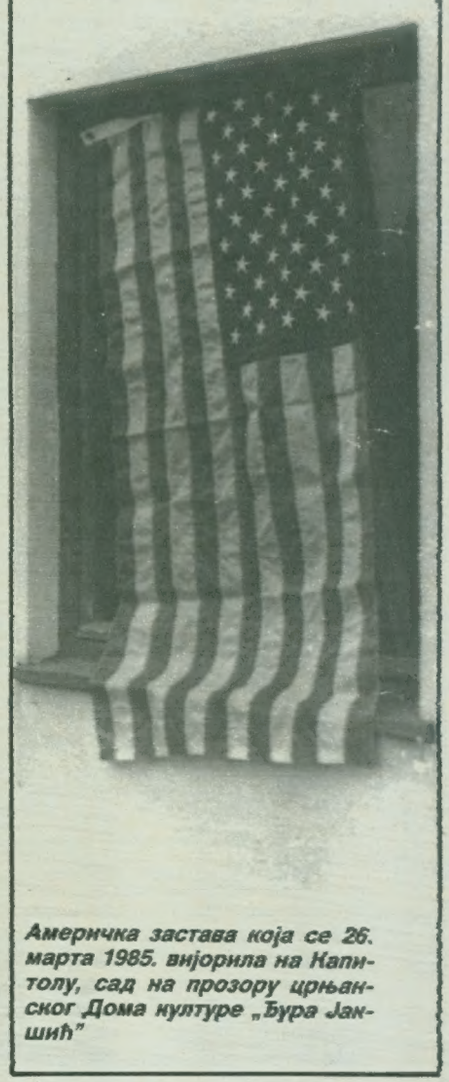

Америчка застава која се 26. марта 1985. вијорила на Капитолу, сад на прозору црњанског Дома културе „Бура Јакшић"

Илустровао: Брана Јовановић

свог ратног савезника. Ипак је скочио с неколико метара висине, а Рус га је при скоку једноставно зграбио и чврсто стиснуо у наручје. Тако су се „приземљили" и осталих осам чланова посаде: Доид К. Раб из Охаја, Едвин Нелсон из Небраске, Кларенс Дантонио из Небраске, Рејмонд Мур из Јужне Каролине, Џозеф Кент из Минесоте, Норман Давињом из Масачусетса, Ленард Пар из Ајдаха и Оливер Вајт из Пенсилваније.

За то време њихови другови у бази узалуд су их очекивали. Увидевши најзад да се овај „B-24" не враћа са задатка, команди базе није преостало ништа друго сем да чланове њихових породица обавести да је тај бомбардер, на жалост, оборен.

Међутим, догађаји у далеком, непознатом селу по имену Српска Црња били су, срећом, сасвим другачији.

Цело село, на челу с командантом места Ђуром Кнежевићем, пожурило је да америчким авијатичарима пружи пажњу и гостопримство сваке врсте. Црњанске жене спремале су им банатске специјалитете, прале им и пеглале рубље. Добили су и свог званичног пратиоца, Живу Топалова, званог Уја Американац, који је некада радио у Њујорку. Он је био једини човек у том крају који је, како-тако, говорио енглески.

Тих петнаестак дана, колико су Американци боравили у Српској Црњи, били су незаборавни и за њих и за мештане. Склопљено је искрено пријатељство, а време ће показати да је оно за све било заиста незаборавно.

Ускоро је Уја Американац отпратио Доида Раба и другове до Темишвара, а затим до америчке војне мисије у Букурешту, одакле су одлетели у своју базу Мандурија. Ту су дочекани као да стижу из мртвих – њихове породице већ су их биле оплакале. Наставили су и да лете: Доид Раб извео је чак 17 борбених летова на циљеве Трећег рајха.

С врха Капитола у – Банат

Рат је завршен, године су пролазиле, а Црњани би се, чувши у висини звук неког авиона, сећали својих пријатеља који су се оног давног јануарског поподнева принудно спустили у њихово село. Да ли су преживели, где су, сећају ли се оних мирних, сигурних дана у малом селу на северу Баната?

Кад је умро њихов тумач Жива Топалов, у његовој заоставштини нађена је свеска с именима и адресама посаде бомбардера који је последњег дана јануара 1945. слетео на црњански пашњак. Захваљујући највише труду и упорности Владимира Миланкова, успостављена је веза са Доидом Рабом и он се дао у потрагу за осталим члановима посаде широм Америке.

Најзад, пуних четрдесет година после завршетка рата, шесторица њих састали су се на Рабовој фарми. Једног нису успели да нађу, а двојица су умрла...

Ускоро је уследило путовање у Европу, тачније у Српску Црњу, где су Американци поново стигли 30. августа 1985. године. Било је и суза при том дирљивом сусрету, а некадашњи црњански дечаци, међу њима и Владимир Миланков, присећали су се како су у зиму 1945. први пут у животу јели чоколаду!

Рејмонд Хук, онај митраљезац који је први пао у наручје совјетског војника, направио је макету њиховог „B-24" и поклонио је домаћинима.

То, међутим, није био једини дар радосних и захвалних Американаца својим некадашњим спасиоцима.

Уз одговарајуће, званичне документе поклонили су Српској Црњи америчку заставу која се 26. марта 1985. вијорила на врху Капитола у Вашингтону – пажња која се указује само изузетним пријатељима. Она се данас чува у дому културе „Ђура Јакшић" и подиже се на јарбол сваког датума значајног за историју овог села.

Иван Лончар

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

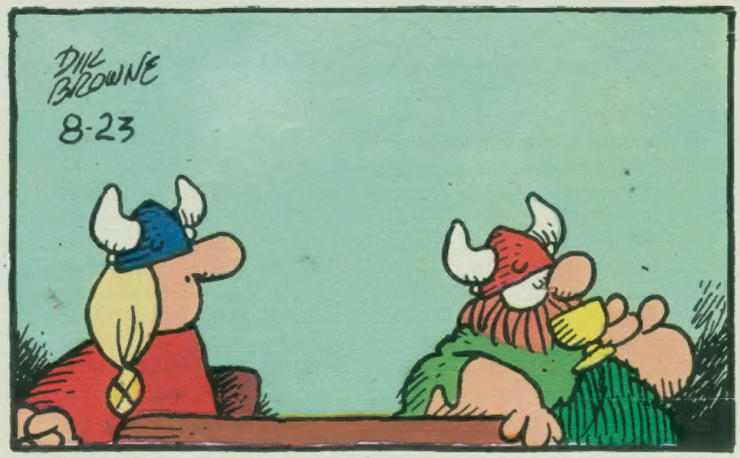

МА ШТА КАЖЕШ

МАЛИ БРОЈ

Попивши са бившим колегама на хиподрому у Кањ-сир-меру неколико чашица превише, некадашњи џокеј Мишел Гранжер запутио се несигурна корака железничком пругом кући. Уз пут га је савладао сан, па се скљокао између шина и заспао неколико минута пре но што је требало да наиђе брзи воз из Париза за Ницу. Машиновођа је спазио човека како лежи и почео нагло да кочи, али је преко тридесетдеветогодишњег Гранжера прешло 13 од укупно 18 вагона пре но што је успео да заустави воз.

Гранжер је за све ово сазнао тек кад се после неколико сати пробудио у болници – прилично мутне главе, али без иједне огреботине на телу. Оно је, на његову срећу, и данас исто тако ситно и витко као док је био џокеј. ■

ДРУШТВЕНИ ТИП

Потпуно уверен у живот после смрти Франсоа Шателар, градоначелник Дангија, недалеко од Авра, дао је – како му на оном свету не би било досадно – да му се угради телевизијски пријемник у породичну гробницу.

Међутим, то није учинио себично – телевизор је постављен тако да програм могу да прате и остали покојници који буду покопани у истој гробници. ■

АКО...

Управа Националног парка у Јелоустону објавила је упутства која ће свакако користити оним посетиоцима који нису вични опхођењу с медведима. У парку који годишње посети око два милиона људи, живи – разуме се на слободи – око 750 медведа.

Медведе је забрањено хранити па они, у начелу, избегавају посетиоце. И посетиоцима се саветује да такође избегавају медведе. Ако ипак налете на неког од њих, најбоље је да се попну на четири или више метара високо стабло.

Ако, међутим, у близини нема стабла, ако није тако високо, или ако човек не може на њега да се попне, најбоље је да остане да стоји на месту. Ако медвед ипак почне да се приближава, најбоље је бацити на тло неки предмет. Ако то не заустави медведа, најбоље је лећи на трбух и правити се мртав.

Ако ни то не помогне, најбоље је – помолити се. ■

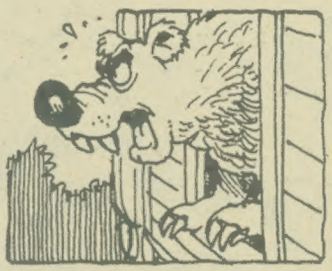

ЗАШТО СПРОВОДНИК УРЛА

Мало погрешно био је схваћен медвед који се, пошто су га из зимског сна пробудили пси и потрчали за њим, покушао да спасе ускочивши на вагон теретног воза који је управо полако пролазио поред њега.

Надзорница пруге у Кемерову, западни Сибир, хитро је телефонирала наредној станици следеће:

„Спроводник воза понаша се чудно. Навукао је дебелу смеђу бунду, чучи на степеницама вагона и урла од зиме." ■

КАКО ТРЕБА ДА УМРЕМ?

Ових дана Савезни суд за социјалне спорове Немачке одлучио је да супруга која пуца на супруга и тиме евентуално угрожава и његов живот, нема право на удовичку пензију.

Суд је тиме одбацио жалбу неке четрдесеттрогодишње жене која је у току брачне свађе с неколико хитаца из пиштоља убила мужа због чега је осуђена на казну затвора.

Изашавши са робије, ова Немица образложила је жалбу прописима који кажу да жена добија мужевљеву пензију кад он умре, док ништа не кажу о начину на који он треба да умре да би је она добила. ■

ПУКЛО МУ

Пошто је престајао на пљуску скоро пола сата пред јавном говорницом у Швајнфорту чекајући да из ње изађе жена којој је куцао на врата показујући на свој ручни сат, неки мушкарац је извадио из пртљажника свог аутомобила траку за изолацију, залепио је неколико пута преко врата говорнице, сео у кола и одвезао се.

Жену је, јавља „Франфкуртер алгемајне цајтунг", ослободио неки дечак који је, пролазећи пустом улицом, опазио да је она заробљена у говорници. За мушкарцем се трага јер је жена за телефоном успела у оних пола сата да запамти „отприлике" број његовог аутомобила. ■

ПОРОДИЦА

Кад је по ко зна који пут ухваћен како краде, Пери Кохран из Чикага осуђен је на затвор и то на две године. Случај бележимо зато што затвор није обичан већ кућни. Судија Двајт Мекеј одредио је да Кохран две године не сме да напушта кућу, осим да почисти тротоар испред ње. Ако изађе сам, биће послат у прави затвор.

За извршење казне и надзор над осуђеником брину његова седамдесеттрогодишња мајка и два брата. Они су полицајци. ■

Илустровао: Зоран Петканић Петко

СУПЕРСОНИЧНИ ГАРАЖЕ

Нова занимација богатих

Суперсонични „BD-10": личи на „F-18", а лети као „цесна".

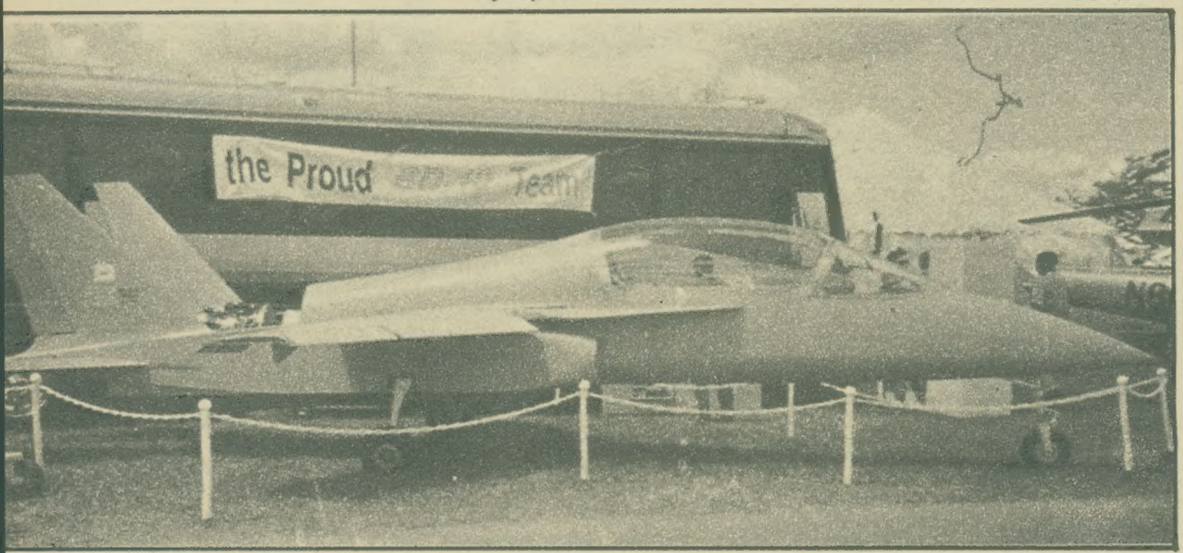

Можете да га направите сами, а лети брже од звука на висини од 16.000 метара. Зове се „BD-10" и то је први супersонични авион из – кућне радиности

Да је у сопственој гаражи могуће направити моторног летећег змаја, или ултралаки авион, више није никаква новост. Хиљаде таквих летелица шпарта небом широм света. Само то-

УВРНУТО ЛИ, ИСТИНИТО

СТВАР ЈЕ СТАТИСТИЧКИ ПРОВЕРЕНА.

У Сибиру зна да буде тако хладно да тамо човек може не само да види сопствени дах, него и да га чује. Ствар је у томе што се, како издахнете, влага која се налази у даху смрзава и пада на земљу у виду леда при чему се обично сасвим разговетно чује када „коцкица" лупне или тупне о тло.

Није лако убити бубашвабу. Неке врсте у стању су да живе пет месеци без хране и месец дана без (капи) воде. Има и таквих које могу да, без икаквих последица по здравље, издрже два дана у смрзнутом стању. Као да ово већ није довољно, неке остају живе извесно време пошто им откинете главу. На крају их убије глад; обезглављена бубашваба (ипак) не може да једе.

Није птица све што лети, а кад смо већ код тога, само птице које нису теже од петнаест и по килограма у стању су да се одлепе од земље. Зато, на пример, нема летећих ћурки. А ни ћурана.

Здрав тромесечни пеликан обавезно је тежи од маме. Ствар је у томе што у току првих неколико месеци живота младунче поједе око седам килограма рибе.

ком 1990. године у свету је произведено делова за око 50.000 разноразних летелица „из гараже". Неколико десетина змајева, моторних змајева, па чак и малих моторних авиона-двоседа направљених у „кућној радиности" постоји и у нашој земљи.

Принцип је једноставан. За неколико хиљада долара можете купити цео авион са мотором, али – у деловима. Добићете неколико кутија а у једној од њих наћи ћете и детаљно упутство како све то склопити. Потребно је да у цео посао уложите још и неколико стотина часова рада и – ето вама авиона у вашој гаражи.

Запрепашћени стручњаци

Пренесите свој приватни авиончић из гараже до оближње ливаде (стотинак метара кратко покошене траве сасвим је довољно за писту) и, ако умете да пилотирате и имате дозволу, више не постоји ни једна препрека на вашем путу према небу. Ваш мали авион са пропелерима може да лети на висинама до 3000 метара брзином од 200 километара на сат.

Пре десетак година овај хоби био је привилегија само богатијих странаца.

Међутим, богати Американци измислили су нову занимацију. Џим Беде, чувени амерички конструктор авиона, приказао је на прошлогодишњој, 39. међународној изложби експерименталних авиона у америчком граду Ошкошу своје ново чедо –„BD-10". Дотични господин је пре деценију и по направио поприличну уздурму својим пројектом „BD-5" који је био прекретница у развоју авиона из „кућне радиности".

Његов пројекат надзвучног авиона који може да се направи из делова у гаражи (енгл. home-built) запрепастио је стручњаке. Изгледом подсећа на борбени „F-18 хорнет". Покреће га један млазни мотор „Џенерал Електрик CJ610" који може да га подигне на висину од 16 километара, где развија брзину од 1,4 Маха, или око 1700 километара на час! Истини за вољу, авион „BD-10" направљен је тако да најбоље лети при брзини од 0,9 маха, али и то је вртоглавих 1000 километара на час. Ипак превише за нешто што се прави у – гаражи!

Авион је тежак 1880 килограма, а половину од тога чини гориво. „BD-10" има двоструке вертикалне стабилизаторе, што је још једна сличност са борбеним авионима. Да је ипак у питању авион из кућне радиности намењен пилотима-аматерима сведочи податак да му је брзина у прилазу при слетању свега 130 km/h, што га сврстава у групу авиона који сасвим лепо могу да се користе за обуку пилота – почетника.

Нема разлога за сумње

„BD-10" још није полетео и у Ошкошу је био изложен само прототип. Међутим, нема разлога да, познајући досадашњи рад његовог креатора Џима Бедеа, ико сумња да ће се то десити. Џим Беде за сада има наруџбине за 56 суперсоника „BD-10" иако још ни један није полетео. Акробатска група „Holiday Inn" уплатила је 6 примерака, а у току су и преговори да се „BD-10" уврсти као школски авион у америчко војно ваздухопловство.

Занимљиво је да највећа препрека његовом првом лету није нека техничка невоља, већ амерички пропис који не дозвољава пробијање звучног зида и летење брже од звука приватним авионима.

Због лета на великим висинама кабина овог двоседа биће под притиском, али будући произвођачи „BD-10" тврде да је авион тако направљен да ће њиме моћи да управља сваки спортски пилот. Одржавање те летелице биће, обећава конструктор, као и његово прављење – све ће моћи да се ради у гаражи.

Ко хоће ово чудо од (кућне) технике и заиста да паркира у својој гаражи, мора да уради још само једно – да плати 195 хиљада долара за кутије у којима су смештени делови за суперсонични „BD-10".

Александар Павић

ВЕЋИНА ЉУДИ НАЈПРЕ НАВЛАЧИ ЧАРАПУ НА ЛЕВУ, ПА НА ДЕСНУ НОГУ.

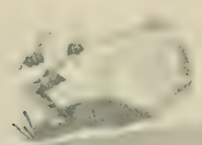

Генерал „Камени" Џексон из времена Америчког грађанског рата има два гроба. У једном му је сахрањен највећи део тела, у другом лева рука. Руку су му грешком „средили" сопствени војници, а рана је била тако озбиљна да су лекари били принуђени да му је одсеку. Недељу дана касније Џексон је умро од запаљења плућа. Сахрањен је уз дужне почасти у Џексонвилу, у Вирџинији. И несрећним случајем изгубљена рука сахрањена је уз војничке почасти, али око 160 километара даље, у Ченселорвилу.

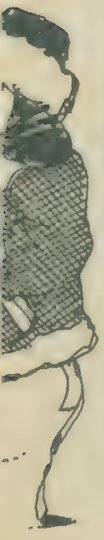

НЕКИ БАШ НЕМАЈУ СРЕЋЕ. САВРШЕН ПРИМЕР ЗА ОВО ЈЕ СЛУЧАЈ ЕЛВИТЕ АДАМС КОЈА ЈЕ 1979. ГОДИНЕ ЧВРСТО ОДЛУЧИЛА ДА СЕ УБИЈЕ. У ТОЈ НАМЕРИ ПОПЕЛА СЕ НА 86. СПРАТ ЕМПАЈР СТЕЈТ БИЛДИНГА У ЊУЈОРКУ, УСПЕЛА ДА СЕ УСПЕНТРА УЗ ДВА МЕТРА ВИСОКУ ЖИЧАНУ ОГРАДУ И ДА СКОЧИ, САМО ШТО НИЈЕ ДАЛЕКО ОДМАКЛА. ТРЕНУТАК СКОКА ПОКЛОПИО СЕ СА НАЛЕТОМ ИЗУЗЕТНО СНАЖНОГ ВЕТРА КОЈИ ЈЕ НЕСРЕЋНИЦУ ОДУВАО ПРАВО НАЗАД НА ТЕРАСУ 86. СПРАТА. ЕЛВИТА СЕ ПРИ ТОМ МАЛО УГРУВАЛА, АЛИ ЈЕ ОСТАЛА ЖИВА ДОКАЗАВШИ ТАКО ДА НЕКИМА У ЖИВОТУ АМА БАШ НИШТА НЕ ПОЛАЗИ ЗА РУКОМ.

СТРОГО ЗАБРАЊЕНО:

- У Питсбургу у Пенсилванији законом је изричито забрањено спавање у фрижидеру.
- На Аљасци је забрањено посматрање лосова кроз прозоре авиона.
- Ко у Аризони лови камиле, крши закон. Још да је законодавац објаснио где то у Аризони има камила. Осим ако се не мисли на зоолошки врт.
- У Канзасу је на снази законски пропис којим се забрањује једење змија недељом, за разлику од осталих дана када је ова врста гурманлука дозвољена.

М. И.

Зрно по зрно погача или, у нешто модернијој варијанти, новчић по новчић штедни улог у банци. Стручњаци су утврдили да сваке године у САД „нестане" металних новчића у вредности од 60 милиона долара. Један број новчића завршава у фонтанама (као залог за испуњење жеља), неки људи заиста изгубе, али највећи део скупља се и чува по кућама. Године 1981. по касицама, теглама и фиокама просечне америчке породице звецкало је и гомилало се отприлике по 20 долара у металним новчићима.

ЧУВЕНИ ГРАДОВИ ГДЕ СТАНУЈУ ДУХОВИ

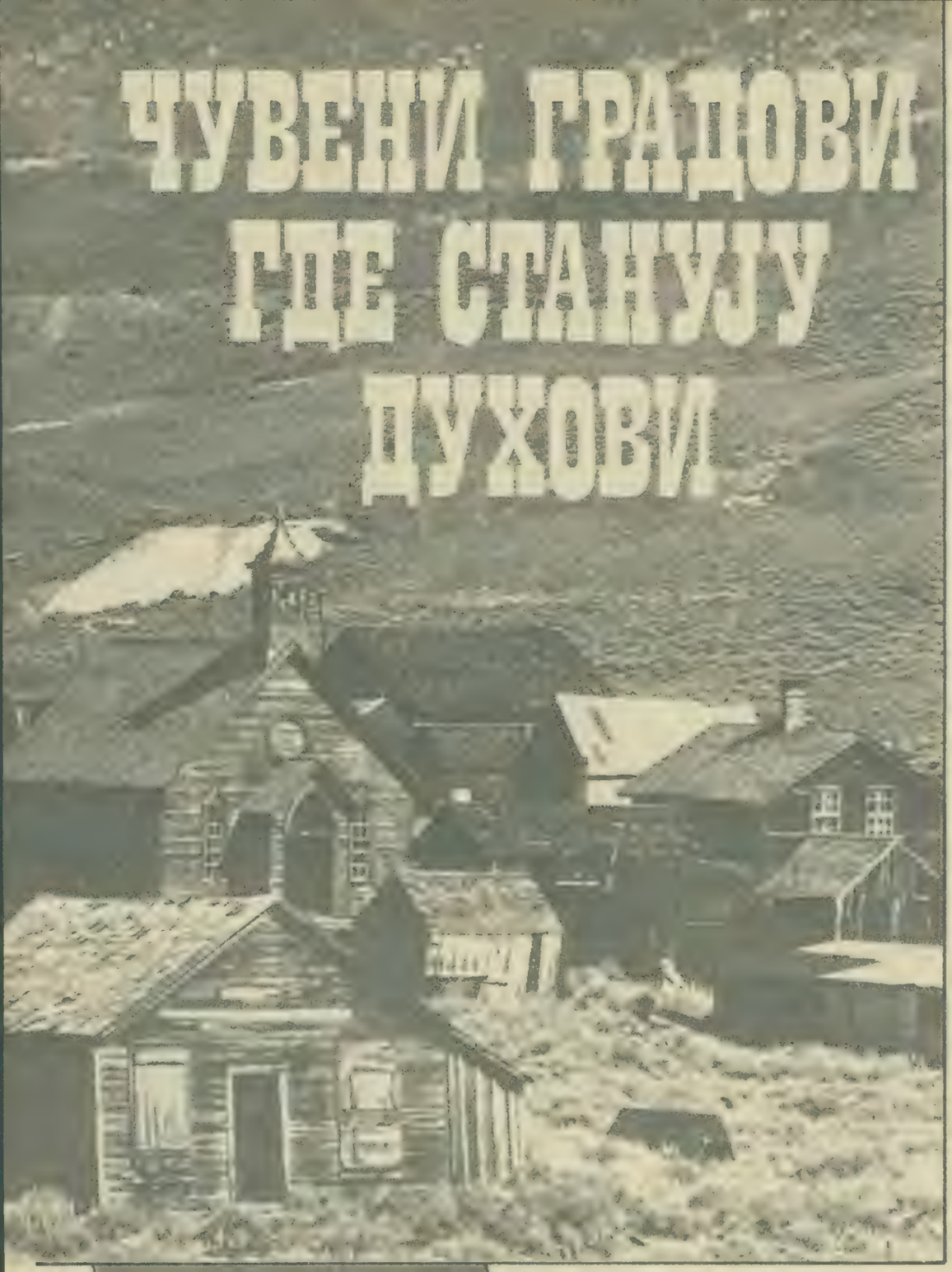

Рачуна се да их има око пет хиљада, углавном на западу САД, и сви имају најмање две заједничке особине. У већини градова нема живе душе, али се зато тврди да по сваком шерпља бар по један добар или зао дух

Боди, Калифорнија

Између 1874. и 1882. у град се у потрази за златом слило 10.000 људи. Већина га је нашла, али у различитим количинама. Град је цветао и имао све што је свако иоле напредно место у оно доба обавезно морало да има: лепе куће, коњушнице, јавна купатила, отмене и мање отмене крчме, градске новине и редовну везу са осталим светом посредством поштанских кочија.

Након шест беритетних година злато је пресушило. Данас је Боди туристичка атракција. Посетиоци ту могу да се прошетају кроз 170 реновирано-аутентичних кућа некадашњег „златног града". Значајна напомена: прича се да свакоме ко помери, дотакне, или, сачувај боже, украде неки од предмета следује дуги низ несрећних година.

Рендзбург, Калифорнија

У овом граду духова тренутно живи неколико људи који покушавају да га дигну из мртвих. Ствари су, иначе, живахне у тамошњем обновљеном хотелу који има укупно четири гостинске собе. Прича се наиме, да над хотелом и гостима бди дух некадашњег власника. Дух је доброћудан, једина му је брига да гостима све буде потаман.

Кенекот, Аљаска

Године 1911. у овом месту живело је преко 8.000 људи. Онда је у тамошњим рудницима бакра руда пресушила, бакар је откривен и у неким другим деловима земље, а затим је наступила Велика економска криза која је град докрајчила.

Риолајт, Невада

Реч је о вероватно најкратковечнијем граду на свету. У једном тренутку у њему је живело 16.000 људи, кроз град су пролазиле три железничке пруге, а његови житељи уживали су у благодетима за оно доба великог луксуза, електричне струје. До данас се сачувало свега неколико зграда, укључујући и Пивску кућу која је, као што јој се из имена види, сазидана од цемента и пивских боца.

Ако је веровати једном од последњих житеља града, у Риолајту се, поред њега, задржало и више музички обдарених духова. Човек се, наиме, све док се није одселио, жалио како га ноћу буде звуци блех-музике. Поуздано се, међутим, зна да је блех оркестар у Риолајту последњи пут музицирао 1910. године.

Вирџинија Сити, Невада

Године 1859. ту су нађени злато и сребро па се број становника са нуле за тили час попео на 30.000 (живих) душа. Никако се, иначе, не би могло рећи како је Вирџинија Сити било безбедно место за живот. Штавише, тврди се да су првих 30 места на тамошњем гробљу заузели мушкарци од којих су сви до једнога на онај свет отишли насилним путем. Страдали су што у уличним двобојима што у општим појединачним кафанским тучама са припуцавањем. Готово да се само по себи разуме како гробље просто врви од духова. Неки се чак заклињу како један надгробни споменик светли у мраку...

Маскота града је, иначе, дух Беле калуђерице. Пре него што је постала дух, дотична калуђерица заиста је живела у Вирџинија Ситију све до 1870. када је страдала у пожару у којем је до темеља изгорела тамошња болница. Има туриста који се куну како су је лично видели. Ноћу, наравно, и на гробљу, разуме се.

М. И.

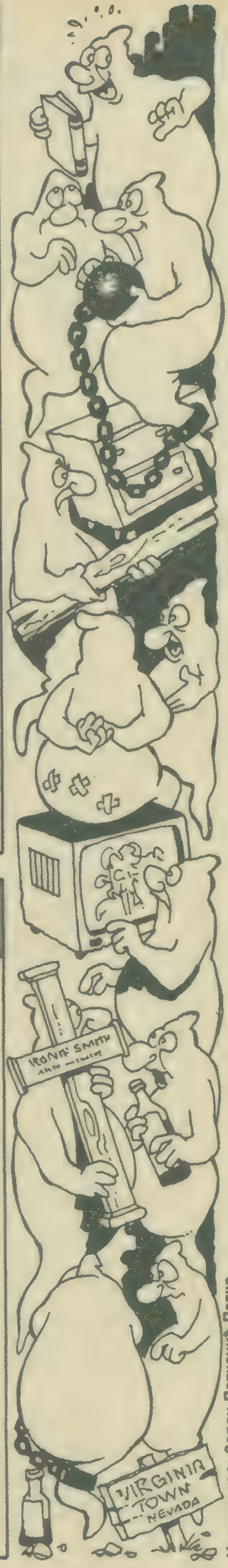

Илустровао: Зоран Петканић Петко

РЕКЛИ СУ...

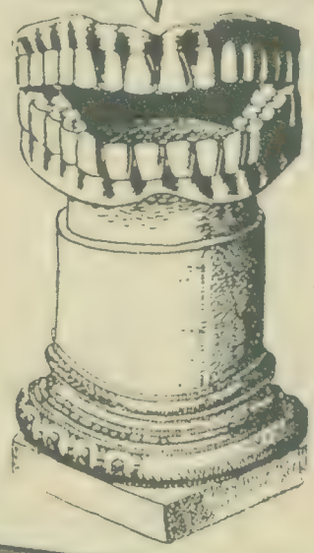

Несрећа је стање у коме човек најлакше уноси самога себе, пре свега зато што тада нема обожаваоца који би му се дивили

Семјел Џонсон
енглески књижевник-критичар
(1709–1784)

Љубомора је неконтролисана страст. Сијамски близанац љубави.

Марлен Дитрих
америчка филмска глумица
(1904–1992)

Љубав је оно што се дешава мушкарцу и жени који се међусобно не познају довољно.

Вилијем Somерсет Мом
енглески писац
(1874–1965)

Са бајонетом можете да учините све сем да седите на њему.

Наполеон Бонапарта
француски цар
(1769–1821)

Ширећи подручје свог знања ми само повећавамо хоризонт свог незнања.

Хенри Милер
амерички писац
(1891–1980)

Постоји само једна ствар на свету која је гора од тога да људи говоре о вама, а то је да људи уопште не говоре о вама.

Оскар Вајлд
енглески писац
(1854–1900)

Каква би дивна комедија овај свет био кад човек не би морао да игра своју улогу у њему!

Дени Дидро
француски филозоф и писац
(1713–1784)

Читање је размишљање нечијом туђом главом.

Артур Шопенхауер
немачки филозоф
(1788–1860)

Време: то је оно што човек стално настоји да убије, али што на крају убије њега.

Херберт Спенсер
енглески филозоф и социолог
(1820–1903)

ПОГРЕШАН КОРАК КОД ТРИ СЕСТРЕ

Брајан Чарлс и Аманда Милиген

Прелазећи плитку брзу воду, Аманда се оклизнула и полетела надоле. Брајан је пружио руку и успео да је шчепа за косу. Од девојчине тежине и он је изгубио равнотежу и обоје су се стропоштали низ водопад

Аманда Милиген била је усхићена када је изишла из црвеног ципа који је паркирала код ивице стрмог кањона. „Ослушни", рекао јој је њен момак Брајан Чарлс, „и одавде се чују водопади!" Пришли су самој ивици и погледали доле где се пружао Кливлендски национални парк, један од најдивљијих терена јужне Калифорније – саме голе оштре стене, површинске руде и врлети начичкане жбуњем падале су неких триста метара до стеновитог дна.

Циљ њиховог излета те недеље 2. јуна 1991. био је вертикални низ водопада зван Три сестре. Брајан је са својим другом долазио ту више пута и причао је Аманди о чистој, као суза хладној, мирној води у базену од глатких стена испод највишег водопада где могу да роне до дубине од шест метара.

И двадесетогодишња Аманда и двадесетчетворогодишњи Брајан били су искусни планинари и за четири године, колико су се забављали, готово сваког викенда ишли су на излете. Тог дана, да би што пре стигли до кањона, возили су се више од једног километра прашњавом и ретко коришћеном стазом кроз густо жбуње. На њеном крају изишли су на пут код водопада.

Три сестре, уклесане у гранитне стене, настале су сливањем две брзе планинске речице које су се на том месту спајале. Слапови горњег највишег водопада обрушавали су се са око дванаест метара у гранитни базен где су Аманда и Брајан намеравали да се купају. Вода се одатле сливала преко ивице уским слапом у базен не већи од дечијег а затим се неких четрнаестак метара обрушавала у средњи гранитни базен и одатле у трећи водопад.

Реченица завршена вриском

На супротној страни лежала је сунцем обасјана глатка стена где су младић и девојка намеравали да оставе чизме, одећу и торбу с храном и, када се засите купања, направе мали пикник. Да би стигли до ње, имали су само да прегазе плићак на месту где је слап падао с највишег водопада.

Изули су чизме, свукли дуксерице јер је око три по подне био најтоплији део дана, све ствари ставили преко рамена и загазили у воду. Није била дубља од тридесетак центиметара, али с веома клизавим дном. Брајан се окренуо да би упозорио Аманду. „Прилично је брзо и кли...", рекла је она. Реченица се завршила ужасним криком.

Аманда се оклизнула и пала у брзак. Брајан је пружио руку да је задржи и успео само да је шчепа за косу. Од њене тежине и он је изгубио равнотежу и пао. Брза водена струја повукла их је преко ивице право у слап. Водопад их је ковитлао, ударајући их у стене, дужином од седам и по метара.

Брајан је чврсто држао Амандину косу када их је каскада треснула у онај нижи, сасвим мали базен. Младић је изронио борећи се да ту и остану и спасу се, али је водена струја била јача. „Падамо одавде", помислио је и пустио девојчину косу да у паду не би ударали једно у друго.

„Брајане, погинућемо!", вриштала је

Аманда. Он није могао да је чује од грмљавине воде која се обрушавала. Часак потом стропоштали су се и преко ове ивице одбијајући се о неравну површину стене.

Брајана су о каменито дно великог средњег базена треснуле силовите тоне воде. Док је изроњавао, осетио је оштар бол на средини леђа. И Аманду је слап бацио на дно базена истом ужасном снагом. Нешто као да јој је здробило леђа и грудни кош и из плућа избацило сав ваздух. Струја их је мало ковитлала а онда, у налету, пребацила у мирну воду базена далеко од слапова.

Не остављај ме саму!

Брајан је изронио први искашљавајући воду. „Моје ноге, не могу да померим ноге!", рекао је пре него што је поново потонуо. Када га је вода опет избацила на површину, запливао је само рукама знајући да ће се удавити ако што пре не изиђе из базена. Аманда је успевала да се одржи на површини снажно ударајући и рукама и ногама.

Струја им је помогла да се дочепају ивице. Ухватили су се за стену дрхтећи и борећи се за ваздух. Брајан се, служећи се само рукама, с тешком муком узверао а онда помогао и Аманди да се успне на стену. Али, она је била у тешком шоку. „Поломила сам кичму!", вриштала је хистерично.

Чим се мало прибрао, Брајан је почео грозничаво да размишља. Знао је да у касно недељно поподне на водопаде више неће доћи ниједан излетник као и да је џип паркиран тако да га нико од мало вероватних пролазника неће приметити.

Када је погледао Аманду, било му је јасно да мора да је смири и негде смести. Покушао је да покрене ноге и успео. „Потребна нам је помоћ", рекао јој је, „и морам да се попнем до џипа." „Немој да ме остављаш саму!", вриштала је она, „Умрећу ако одеш." „Морам", одговорио је Брајан и помиловао је.

Пењао се полако застајкујући после свака два-три корака. Сваки час се окретао и гледао Аманду како дрхти. Над кањоном су се хватале сенке и Брајан је знао да ће ускоро захладнети. Све ствари што су имали однела је вода. Брајан се уплашио да Аманда, у лаком шорцу и мајици без рукава, не умре од зиме и почео је да се враћа тражећи погледом неко скровито место где би могли да проведу ноћ.

На петнаестак метара изнад обале приметио је дубоку пукотину у стени. Швајцарским перорезом, од кога се никада није одвајао, насекао је корова и траве и простро по дну пукотине како би озлеђеној Аманди било мекше. Потом јој је помогао да се, четвороношке, попне до склоништа и легне. Брајан се опружио поред ње и обрглио је покушавајући да је загреје топлотом свог тела.

Када је свануло и отоплило, Брајан је рекао Аманди да ће поново покушати да се попне до џипа. Посматрајући кањон изабрао је веома стрм пут, готово непроходан због густог жбуња, али најкраћи, и њиме почео да се вере као паук.

Пентрање му је постало лакше када је нагазио на део тла од мекане земље. Напредујући, видео је како се тај мекани пут сужава и завршава стеном која му је досезала до груди. „Нема начина да се преко овога пребацим, али морам", говорио је себи.

Не марећи за бол у леђима и ногама, младић се напео и коленом дохватио оштар испуст у стени, онда се ухватио рукама за врх и попео, пао на коров и откотрљао се. Када се подигао и кренуо према другој ивици, чуо је звук мотора. Био је то полицијски хеликоптер који је надлетао ту страну кањона и лагано се спуштао према дну.

Одушевљени Брајан одмах је свукао мајицу и почео да маше као луд. Из хеликоптера га нису приметили и он се разочарано опружио по стени. Надао се да ће се хеликоптер вратити и решио је да га ту сачека.

Тог јутра полиција из Сан Дијега кренула је у акцију тражења и спасавања Аманде и Брајана. Нестанак су пријавили Амандини родитељи код којих је после излета требало да вечерају и преноће. Како се нису појавили до поноћи, посумњали су да им се нешто десило и позвали прво Брајанове родитеље па шерифа.

То зна само Марк

Пошто до шест ујутру од полиције нису добили никаквих вести, Амандин отац Мајк Милиген и Брајанов отац Џорџ Чарлс решили су да сами пођу да их траже, али нису знали куда да иду. Брајанова мајка се сетила Марка Андреа, друга с којим је њен син раније често ишао на излете.

Телефонирала му је и Марк је одмах рекао: Три сестре. Он је одлично познавао прашњаву пречицу на ивици кањона куда су џипом прошли Брајан и Аманда и придружио се њиховим очевима. Око девет ујутру нашли су Амандин џип. Марк је пришао ивици кањона изнад Три сестре и почео да дозива Брајана.

Брајан је, изгубивши наду да ће се хеликоптер вратити, наставио да се вере не би ли дошао до џипа. Тада је чуо како га неко зове. „Овде сам!", узвикнуо је. „Овде доле!"

Тада су Мајк Милиген и Џорџ Чарлс угледали хеликоптер како се враћа. Чарлс је притрчао џипу и посади хеликоптера дао светлосни сигнал помоћу спољњег ретровизора и сунца. Приметили су га и Брајану спустили уже. „Мени није ништа, али је Аманда тешко повређена", било је прво што је Брајан изговорио када су га увукли у хеликоптер.

Према његовим упутствима дошли су до пукотине у којој је лежала девојка. Из хеликоптера су се на ужадима спустили спасиоци с носилима и полако и пажљиво подигли Аманду у летелицу. Одвезли су их право у Шарпову меморијалну болницу у Сан Дијегу.

Мој идол, моја љубав, мој најбољи пријатељ

И Брајан и Аманда задобили су готово истоветне повреде: по један напрснут кичмени пршљен око средине леђа. Брајан је, осим тога, имао и преломе костију и на десном и на левом стопалу и покидане лигаменте.

„Никада у животу нисам ни чуо ни видео да је неко с таквим повредама успео и да стане на ноге, а камоли да се пентра по стенама", рекао је доктор Лоренс Џенкинс који је оперисао Брајана. „Од сваког корака који је направио могао је заувек да остане парализован!"

Данас су и Брајан и Аманда при самом крају потпуног опоравка мада ће до поновног одласка на излет морати још да чекају. Аманда каже: „Сада знамо да не можемо једно без другога. Брајан је мој идол, моја љубав и мој најбољи пријатељ на свету. Он се због мене попео на планину!"

Б. Д.

ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

ТИ ГЛУПИ ДОМОРОЦИ

У „Белешкама с пута" објављеним 1856. године британски путописац Ричард Бертон написао је између осталог:

„Према једном веровању које је раширено међу Сомалијцима, ујед комарца изазива смртно опасну грозницу. Ово сујеверје заснива се очигледно на томе што се сезона кад су комарци најбројнији и учесталост обољења углавном поклапају."

Требало је да прође више од сто година пре но што је енглески лекар Роналд Рос доказао да комарци изазивају маларију. Колико би живота било спасено да су се европски лекари раније замислили над овим сомалијским празноверјем!

У РАЗЛИЧИТИМ ПРАВЦИМА

Једна бејрутска фирма за производњу писаћих машина успела је да направи машину која истовремено садржи и латинична и арапска слова. То не би било ништа нарочито да се арапско писмо не разликује од европског и по томе што иде у супротном правцу – здесна улево.

Зато, кад треба да куцате на овој машини, претходно морате да притиснете посебну дирку, иначе ћете добити текст откуцан наопачке.

ЧОВЕК ИМА ЈЕДНО СРЦЕ?

Никад не бисте погодили: утврђено је да их има равно 1119! Осим оне главне пумпе у грудном кошу, постоји још 1118 срдаца у мишићима скелета. До овог закључка дошла је група научника Института за физиологију Белоруске академије наука.

У току истраживања утврђено је да је свако од њих, захваљујући скраћивању мишићних влакана, у стању да развије притисак и неколико пута већи од срца бр. 1, а сви заједно имају улогу да потискују крв кроз крвне судове.

БАНАНЕ НА СЛУЖБЕНОМ ПУТУ

Сваки становник Уганде поједе просечно два килограма банана припремљених на најразличитије начине. Али, Уганђани не једу било коју врсту банана већ само сорту „матоке". Они напросто не могу да замисле живот без матоке, као ми, рецимо, без хлеба. И кад треба да отпутују некуд, Уганђани, па били они на највишим функцијама у држави, прво питају: – А има ли тамо матоке? – Ако нема, зна се, узеће колико им треба за пут. Два килограма по глави дневно.

ТРАЧАК НАДЕ ЗА ДИЈАБЕТИЧАРЕ

Научницима који раде у Гифорд лабораторији за истраживање дијабетеса, при медицинском факултету Тексас универзитета пошло је за руком да произведу ћелије које су у стању да обављају посао као и ћелије панкреаса, то јест да производе инсулин. Професор Кристофер Њугард, један од чланова истраживачког тима, рекао је да су у питању генски измењене ћелије хипофизе које су у стању да мере ниво шећера у крви и испуштају одговарајуће количине инсулина. Оно што Њугардова екипа још није успела да реши јесте како да ћелије хипофизе „науче" да реагује у правом тренутку, односно оног часа кад ниво глукозе почне опасно да опада.

НОВИ КИЛОГРАМ ОД 25 ЦИФАРА

У току је разматрање предлога да се еталон за килограм израђен од платине, који се чува у Бироу за мере и тежине у Паризу, замени чисто бројчаном дефиницијом килограма, а то је 215107142857000000000000 атома силицијума!

ТО ЈЕ МОЈ ДЕДА!

По свој прилици дански поморац и истраживач Витус Беринг (1681–1741), човек који је у руској служби 1728. открио морска врата која деле Азију од Америке, уопште није изгледао онако како га данас можемо видети у историјским читанкама, часописима или енциклопедијама. То мисле не само научници са Камчатке него и њихове колеге из Копенхагена. Они тврде да је на слици која би требало да представља капетана по коме данас носи име не само Берингов пролаз, Берингов оток већ и Берингово море од 2.304.000 квадратних километара, у ствари брат његовог деде, познати дански песник Беринг!

Прави изглед морепловца који је први прошао између Чукотског полуострва и Аљаске, а у другој експедицији стигао и до Северне Америке – остаје за нас непознат. Проблем је одлучила да реши експедиција Института за археологију Академије наука СССР. Зна се да је капетан умро на повратку са друге експедиције и да је сахрањен на острву које је после названо његовим именом (највеће у скупини Командорских острва) али није познато у каквом су стању његови посмртни остаци. Научници, међутим, верују да ће помоћу познате методе пластичне реконструкције лобање успети да открију прави Берингов лик.

Илустровао: Љубомир Милојевић – Љубац

ДРАГА ДЕЦО,
ИЗНЕНАБЕЊЕ!
НОВЕ ГУМЕНЕ БОМБОНЕ
СА ВОЋНИМ УКУСИМА
ИСКРЦКАЈТЕ ВЕВЕРИЦУ!
gumy
ПРОГУТАЈТЕ ЛАВА ДОК СПАВА!
ЈА САМ СЛАТКА ПАТКА!
Soko Stark
Soko Stark
Soko Stark
ОДГРИЗИТЕ РИБИ РЕП!
ПОЈЕДИТЕ КРОКОДИЛА!

ПРЕСКОЧИО УРАЛ

Да ли је граница између Европе и Азије увек ишла гребеном Урала? У 5. веку пре нове ере грчки историчар Херодот „водио" је ту границу Босфором, преко Црног и Азовског мора и реком Доном. Даље према северу остатак Европе био је за Грке непознат.

У 17. веку за источну границу Европе сматране су реке Дон, Волга, Печора и Кама. Француски географ Гилон на својој карти из 1760. године проширио је Европу до азијске реке Оба. Иако угледан научник свог времена, он је источне делове Европе толико слабо познавао да на својој карти уопште није означио Урал: он једноставно није знао где се налази овај планински ланац па га је – „прескочио". Велики немачки природњак и географ Александар Хунболт (1769–1859) предлагао је да се Европа и Азија сматрају као један континент дајући му чак и име – Евроазија.

Први је планину Урал као границу између Европе и Азије означио руски историчар и географ Василиј Татишчев (1686–1750). Овај научник из времена Петра Великог, који је добро познавао своју земљу (а ко би ако не он), запазио је и записао да са Урала реке теку у два правца: једне на запад у Печору и Двину, а друге у азијску реку Об. Татишчев је писао: „На западној страни планине рибе у рекама су црвенкасте боје. У источним рекама, мада изгледом сличне са западним, рибе су телом не само беле већ су и по укусу другачије". Татишчев је запазио и разлику у биљном свету с једне и друге стране планинског ланца. „Ове и друге појаве довољан су разлог да тврдимо како су ове планине граница између Европе и Азије."

Татишчев је и први у писменом облику означио овај ланац као „Уралске планине". Пре њега употребљаван је стари грчки назив Хипербореја, од речи „хипер" која значи „над" и „Борej", бог северног ветра и сам ветар. У стара времена Хиперборејцима су називани припадници митског народа настањеног на крајњем северу Европе, „над Борејом", тако да их ледени ветар није шибао. Веровало се да живе под вечитим сунцем и у трајном миру. Ни данас се не зна да ли је то само пука творевина маште или су стари Грци знали за земљу с поларном светлошћу. Татишчев је усвојио локални татарски назив „Урал" који значи „камени појас".

ПРОКЛЕТА ТАБЛИЦА МНОЖЕЊА

Енглески државник, учењак и књижевник Семјуел Пепис (1632–1703) прионуо је на учење таблице множења тек 1662. године када је већ имао академску титулу бакалауерата и био магистар универзитета у Кембриџу. Читаву једну седмицу он је и јутром, и преко дана и целе вечери учио низове бројева под строгим надзором првог старијег официра путничког брода „Ројал Чарлз". У његовим познатим дневницима постоји Пеписов својеручни запис о мукама којима је тада био изложен. „Устао у четири сата ујутру и опет упорно учим таблицу множења која је за мене највећа тешкоћа у савлађивању аритметике."

Пепис је брзо напредовао у каријери и апсолутно је морао да савлада таблицу множења: свега две године касније постао је члан Краљевског друштва (Академије наука), а затим и његов председник!

У Британији Пеписовог времена инжењери и градитељи, мада велики мајстори у својој струци, нису се баш могли похвалити неким сјајним знањем из математике. Чак и у 18. веку израчунавање површине круга уз помоћ броја „пи" било је за енглеске инжењере веома замршен посао па су се радије служили некаквим „кружним инчима". Због тога је површина круга у Британији, израчунавана на тај начин, била за око пет процената мања него на континенту.

Аритметика какву данас уче наши основци сматрана је у средњем веку доступном само малобројнима, онима са несвакидашњом памећу. У то далеко време постојали су чак научни степени „доктор дељења", „доктор одузимања".

КОКИЦЕ ИЗ ПЕСКА

Кокице или попкорн, како се и код нас све више говори (пуцке – како их зову на југу Србије и на Косову, пурци – како се може чути у неким крајевима Босне) нису проналазак нашег века „брзе хране". Научници који се баве проучавањем културе исхране тврде да су кокице „пронађене" око 3000. године пре нове ере. Још у та давна времена амерички Индијанци су знали да од зрна кукуруза припремају кокице. Њима је такође било познато да се за њихово припремање могу користити само нарочите врсте кукуруза, оне чија зрна садрже у себи довољно воде, тачније округло 14 процената. Приликом печења оваквог зрневља вода се у њему загрева и претвара у пару чији је притисак толико велик да се зрно распукне и расцвета.

Пристановници Америке познавали су неколико различитих начина за припремање кокица. Један од њих је био да се сув клип кукуруза ослободи најпре лишћа, затим набоде на зашиљен штап и држи изнад ватре све док се зрна не распукну. Други начин састојао се у томе што би се груб песак загрејао готово до усијања а затим се њиме покривала зрна кукуруза кокичара. Кад зрна од топлоте експлодирају, онда излећу на површину као беле кокице.

Индијанцима кокице нису служиле само за јело. Пратиоци Кристифора Колумба причали су по повратку у Шпанију да домороци са острвља Западне Индије носе нанизане кокице као огрлице. Из неких историјских извора дознајемо да су и стари Астеци приликом извесних верских свечаности носили огрлице од кокица.

К. В.

Илустровао: Зоран Петканић – Петко

ТАЛИЧНИ ТОМ

АМНЕЗИЈА БРАЋЕ ДАЛТОН

II ДЕО

ЦРТА: МОРИС (MORRIS)
ПИШУ: К. ФОШ (X. FAUCHE) И Ж. ЛЕТИРЖИ (J. LETURGIE)

КАКО СЕ ЗОВЕ ОВО СЛАТКО КУМЕНЦЕ?
?
УЖАС! ОВАЈ МЕ БРКА С МОЈИМ НАЈГОРИМ НЕПРИЈАТЕЉЕМ...
ЈА САМ МАЧАК! ПФФ!
?
АА-ЈООЈ!
БАНГ!
КАКО СИ, ЏО?
НЕШТО ЈЕ ОШАМУЋЕН!
ГЛАВА МУ ЈЕ УВЕК БИЛА СЛАБА ТАЧКА!
РЕЦИ НЕШТО, ЏО!
НЕ МРДАЈТЕ, ДАЛТОНОВИ! ПРОЧИТАО САМ ВАС!
ИЗВОЛ' ТЕ?
?
?
?
2
2

ПРОПАСТ!
ИЗГУБИО ЈЕ ПАМЋЕЊЕ!
НЕ ТРУДИ СЕ, ЏО! ОДАО СИ СЕ!
ШТА? НИЈЕ ОН КРИВ АКО СТЕ ВИ ЗАБОРАВИЛИ МЕТАК У ЦЕВИ!
ТАКО ЈЕ! МОГАО СЕ ПОВРЕДИТИ!
ПРАЗНА ЧАУРА...
КЛИК!
...А ТУ СУ И МОЈИХ ШЕСТ МЕТАКА... НИШТА НЕ СХВАТАМ...
...АЛИ РАЗЈАСНИЋУ ЈА ТО!
ПОЂИ ЗА МНОМ, ЏО!
!
ЏО, ПОЗВАО САМ ТЕ ДА ДОЂЕШ!
ЈЕ Л' СЕ НЕКО ОД ВАС ЗОВЕ ЏО?
ПА ВИ СТЕ ЏО, ГОСПОДИНЕ...
АВЕРЕЛ ЈЕ У ПРАВУ! ТИ СИ ЏО!
ТАКО ЈЕ, ЏО! ТИ СИ ЏО, ЏО!
?

ДОСТА ВИЦЕВА!
? ? ? !
ОВАКВИМ ЗЛОСТАВЉАЊЕМ БОЛЕСНИКА, СРАМОТИТЕ ЛЕКАРСКУ ПРОФЕСИЈУ!
ОСТАВЉАМ ТИ РЕВОЛВЕР НА ЧУВАЊЕ! ПАЗИ, НАПУЊЕН ЈЕ!
ЈА ЋУ ИЗАЋИ НА МИНУТ-ДВА!
Касније...
ЗА МНОМ, АВЕРЕЛЕ!
ПРИЧАЈ, ЧО...
КАКО ЈЕ БИЛО?
ПА...
СВЕ ЈЕ ЗА ТЕБЕ! ЈЕДИ КОЛИКО ХОЋЕШ!

ДАКЛЕ?
ХВАЛА, АЛИ УПРАВО САМ ДОРУЧКОВАО! НИСАМ ГЛАДАН...
!
?
'АЈДЕ, НЕШТО ЈЕШ ИПАК ДА ПРЕГРИЗЕШ СА МНОМ...
СОЧНА ШУНКА ЈЕ ДУШУ ДАЛА ДА ОТВОРИ АПЕТИТ!
А ОВЕ ДИВНЕ КОБАСИЦЕ... КО БИ ИМ ОДОЛЕО?
ЗА ТО ВРЕМЕ...
ИЗВОЛ'ТЕ?
ОВАКО СЕ ВИШЕ НЕ МОЖЕ! ТРЕБА НЕШТО УРАДИТИ!
АЛИ ШТА?
ОВО!
КЛОП!
ШТА ТИ ЈЕ, ВИЛИЈЕМЕ? ШТО МЕ МЛАТИШ ПО ГЛАВИ?
ЈА-ХУУУ!
ПРЕПОЗНАО ТЕ ЈЕ, ВИЛИЈЕМЕ!
СВАКА ВАМ ЧАСТ НА АПЕТИТУ, ГОСПОДИНЕ! ХОЋЕТЕ ЛИ И МОЈ ДЕО?
УФФ!

АКО ВАМ ВИШЕ НИСАМ ПОТРЕБАН, ИДЕМ МЕЂУ ОСТАЛЕ БОЛЕСНИКЕ...
?!
ЈЕДНО ЈЕ БАРЕМ СИГУРНО: ДАВЕРЕЛ ЈЕ ЗАИСТА ИЗГУБИО ПАМЋЕЊЕ...
ИМАО ЈЕ МУКЕ ДА ОСТАВИ ПУШЕЊЕ! ИЗГЛЕДА ДА САД ПОЧИЊЕ ДА ПРЕТЕРУЈЕ С ЈЕЛОМ...
КАСНИЈЕ...
ПАЗИТЕ! НА МОЈ ЗНАК, ЏО И ВИЛИЈЕМ СКАЧУ ЂЕСНА, ЏЕК И ДАВЕРЕЛ СЛЕВА! ЏО УПАДА У КОЛА И ПЕЉЕШИ ПУТНИКЕ!
ШТА ВРЕДИ? ПИШТОЉИ СУ ПРАЗНИ!
ШКЉОЦ!
ЕВО ПОШТАНСКИХ КОЛА! СВИ НА СВОЈА МЕСТА!

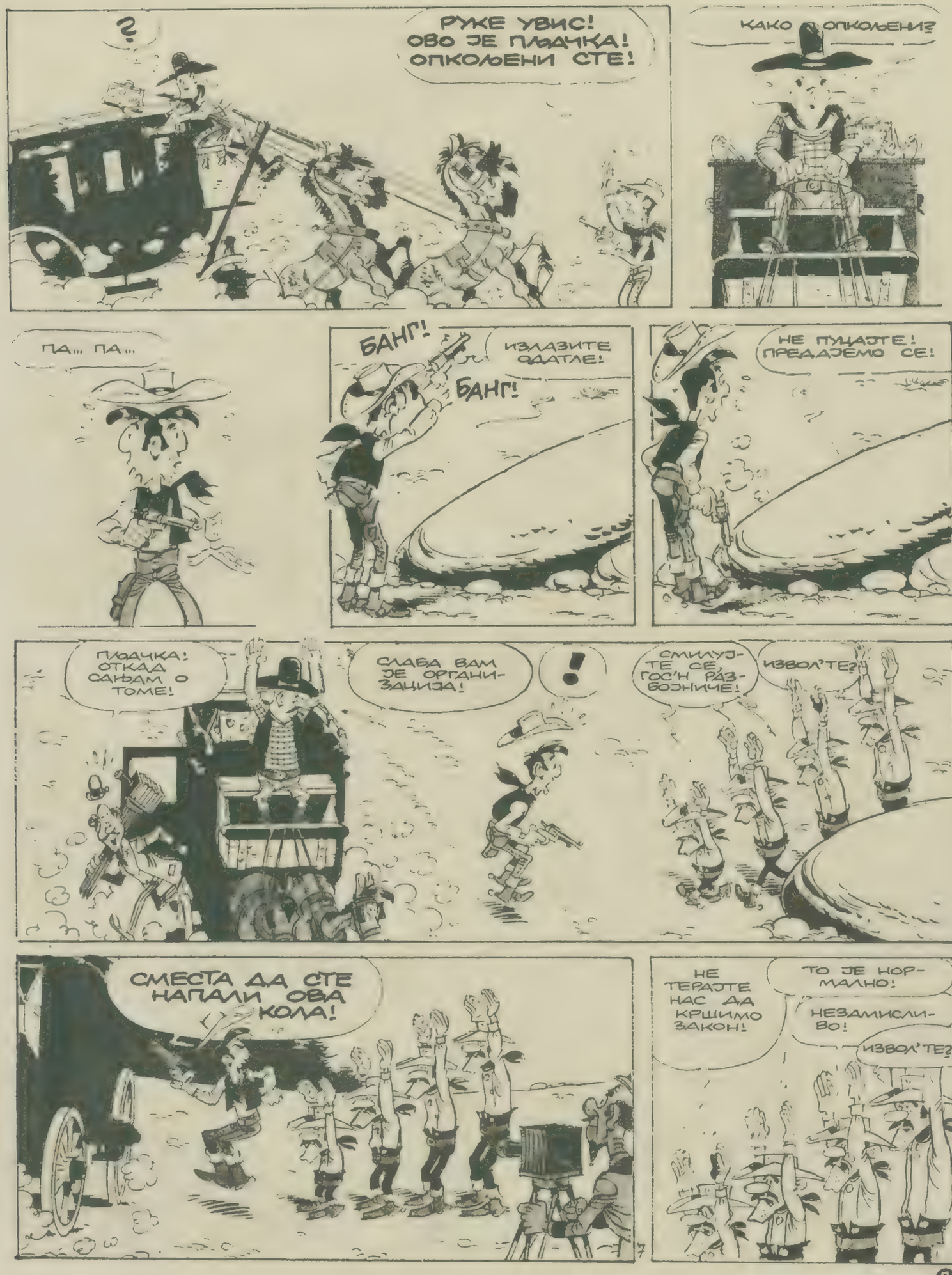
?
РУКЕ УВИС! ОВО ЈЕ ПЉАЧКА! ОПКОЉЕНИ СТЕ!
КАКО ОПКОЉЕНИ?
ПА... ПА...
БАНГ!
ИЗЛАЗИТЕ ОДАТЛЕ!
БАНГ!
НЕ ПУЦАЈТЕ! ПРЕДАЈЕМО СЕ!
ПЉАЧКА! ОТКАД САЊАМ О ТОМЕ!
СЛАБА ВАМ ЈЕ ОРГАНИ-ЗАЦИЈА!
!
СМИЛУЈ-ТЕ СЕ, ГОС'Н РАЗ-БОЈНИЧЕ!
ИЗВОЛ'ТЕ?
СМЕСТА ДА СТЕ НАПАЛИ ОВА КОЛА!
НЕ ТЕРАЈТЕ НАС ДА КРШИМО ЗАКОН!
ТО ЈЕ НОР-МАЛНО!
НЕЗАМИСЛИ-ВО!
ИЗВОЛ'ТЕ?

?
НАСМЕШИТЕ СЕ!
БЛИЦ!
ЈАКО СТЕ ФОТОГЕНИЧНИ! ТРЕБАЛО БИ ДА СНИМАТЕ РЕКЛАМНЕ ФОТОСЕ!
СЛИКУ МОЖЕТЕ ПОДИЋИ У КИПСЕЈК СИТИЈУ, ПОЧЕВ ОД СУТРА У ШЕСТ!
ЗАВРШИО САМ ПОСАО!
ОНДА ИДЕМО ДАЉЕ! МОРА СЕ ПОШТОВАТИ РЕД ВОЖЊЕ!
ЈА-ХУУУУУ!
ЗА ДАНАС ЈЕ ДОСТА! ВРАЋАМО СЕ!
ХЕ, ХЕ, ХЕ!
НЕМА СУМЊЕ! БОЉИ ЈЕ КАО БРАНИЛАЦ ЗАКОНА НЕГО КАО ГЛОДАКАШ...

СТОЈ!
СИЛАЗИ
С КОЊА!
БМОВ
РЕСТОРАН
ЈОШ НИСИ
ГЛАДАН,
АВЕРЕЛЕ?
МЉАЦ!
МЉАЦ!
МЉАЦ!
НИСАМ,
ГОСПОДИНЕ!
ХАЈДЕ,
МОМЦИ,
ПОЛАЗИМО!
ЦЕНОВНИК
ЦАНГРР!
ЦЕНОВНИК

БОГАМИ, ЈЕДАН ОД ЊИХ ПОНОВО СЕ СЕТИО СТАРИХ НАВИКА!
МОЈ ПРИБОР!
НЕ ЗНАМ ШТА МИ БИ... НИСАМ МОГАО ДА ОДОЛИМ!
ГОСПОДИНЕ, ВИ СТЕ ИДИОТ!
СТОЈ! СЈАШИТЕ, ДАЛТОНОВИ!
ПРУГА И СТАБЛА... ПОДСЕЋА ЛИ ВАС ТО НА НЕШТО?
ХМ... ДА ИМА ВАГОНЕТА, РЕКАО БИХ ДА ЈЕ РУДНИК...
ДОСТА! ПРЕБАЦИТЕ КЛАДЕ ПРЕКО ПРУГЕ!

ГЛУПО ЈЕ ЗАУСТАВЉАТИ ВОЗ НАСРЕД ПОЉА, КАД ПОСТОЈЕ СТАНИЦЕ!
ТУУУТ... ТУУУТ...
ЕВО ГА! НА МЕСТО!
КАКО ВАС НИЈЕ СТИД ДА НАС НАГОНИТЕ НА КРИМИ-НАЛ?
ТАЧНО! И ТО С ПРАЗНИМ ПИШТОЉИМА!
ТИШИНА!
КОЧИ, СЛИМЕ! ПРЕПРЕКА НА ПРУЗИ!
ОВО ЈЕ ПЉАЧКА!
У РЕДУ, У РЕДУ... СХВАТИЛИ СМО...

ИМАМ ПРОПИСНО ОВЛАШЋЕЊЕ...
?
УВЕК САМ ГОВОРИО ДА СУ ПОЛИТИЧАРИ И БАНДИТИ БРАЋА РОЂЕНА!
ХОЋУ ДА ЗНАМ ЗАШТО СМО СТАЛИ...
ТАЛИЧНИ ТОМ!
ГОС'Н ГУВЕРНЕР!
НАПАЛИ СТЕ ПОГРЕШАН ВОЗ, ТОМЕ!
ИМАМ ОВЛАШЋЕЊЕ ДА НАПАДНЕМ КОЈИ ГОД ХОЋУ ВОЗ!
ТАЧНО! ПОТПИС ЈЕ ДУТЕНТИЧАН!
ХАЈДЕ, ВИЛИЈЕМЕ! ИСПРАЗНИ ИМ ЏЕПОВЕ!
ПЛАТИЋЕТЕ МИ ОВО, ТАЛИЧНИ!
ЈА ОВО РАДИМ ПОД ПРИНУДОМ, ГОС'Н ГУВЕРНЕРУ!
СКУПИО САМ ПРИЛОГЕ ДА УШТЕДИМО У ВРЕМЕНУ...
?
У ПРАВУ СТЕ! ВРЕМЕ ЈЕ НОВАЦ!
ТОМЕ, ПО ЧЛАНУ 35, СТАВ ДРУГИ, ДУЖНИ СТЕ ДА ВРАТИТЕ УКРАДЕНЕ ПРЕДМЕТЕ!
ЗНАМ ДА ЧИТАМ!
ХАЈДЕ, ДАЛТОНОВИ! ВРАЋАЈТЕ ПЛЕН!
!
!
АЛИ ТО ЈЕ ПРОТИВНО СВИМ ОБИЧАЈИМА!

МИСЛИО САМ ДА ЈЕДИНО РОБИН ХУД ВРАЋА ЉУДИМА ОПЉАЧКАНУ ИМОВИНУ...
ВЕЖБА ЈЕ ЗАВРШЕНА! СВИ НА КОЊЕ!
АЛИ...
...НЕМА МИ НОВИЈАНИКА!!!
ВИ СТЕ БЕДНИК, ТАЛИЧНИ! ЗАВРШИЋЕТЕ НА РОБИЈИ!
ЕВО И ДРУГОГ КОМЕ СЕ ВРАТИЛО ПАМЋЕЊЕ!
НЕВЕРОВАТНО! ЗАКЛЕО БИХ СЕ ДА ЈЕ ЧЕСТИТ ЧОВЕК!
ХВАЛА НА САРАЂИ, ГУВЕРНЕРУ!
ЧЕКАЈТЕ!
ХРАНИТЕ МАЛО БОЉЕ ОВОГ ВАШЕГ ПСА! УКРАО ЈЕ СЛАНИНУ ИЗ ВАГОНА!
ЕХ, ТАЈ ТАЛИЧНИ! ЧЕСТО СЕ ИЗА ПОШТЕНОГ ЛИЦА КРИЈЕ НАЈГОРА БАРАБА!

ШТА ЈЕ СЛЕДЕЋЕ НА ПРОГРАМУ?
ВИДЕЋЕТЕ! ИЗНЕНАЂЕЊЕ!
СУТРАДАН...
КУЦ! КУЦ!
'БРОЈТРО, ГОСПОЂО!
ТАЛИЧНИ ТОМ!
МИСЛИО САМ ДА ЋЕ ВАМ БИТИ МИЛО ДА ВИДИТЕ СИНОВЕ!
ТУ СУ СВИ! И МОЈ МЕЗИМАЦ!
ДА ТЕ ЗАГРЛИМ...
... МАЛЕЦКИ МОЈ!
ИЗВОЛ'ТЕ?
!
ШТА СТЕ ТО УРАДИЛИ, МАЛЕЦКОМ?
САМО МИРНО, ГОСПОЂО...
...ЈО И АВЕРЕЛ СУ ИЗГУБИЛИ ПАМЋЕЊЕ...
ТО УМЕМ И ЈА!
ПФФФ! ПФФФ!
...ТРЕБА МИ ВАША ПОМОЋ ДА ИХ ПОВРАТИМО!
ГРФФ... ГРФФ...
?

ИЗГУБИЛИ ПАМЋЕЊЕ?
ДА, ГОСПОЂО... ВИШЕ СЕ НИЧЕГА НЕ СЕЋАМО...
...НИ ДЕТИЊСТВА... НИТИ ЗНАМО КО СТЕ ВИ...
ТАЛИЧНИ, СМЕМ ЛИ ВАС ЗАМОЛИТИ ДА МЕ ЗА ЧАСАК ОСТАВИТЕ НАСАМО С МОЈИМ ДЕЧАЦИМА?
ОКЕЈ, ГОСПОЂО! ДАЛИ НЕМОЈТЕ ОДВЕЗИВАТИ ЦЕКА И ВИЛИЈЕМА!
МАМА!
ДА ТИ ОБЈАСНИМ, МАМА...
КАСНИЈЕ...
МАЛЕЦКИ НИКАД НИЈЕ УМЕО ДА СЕ ПРЕТВАРА!
ИЗВОЛ'ТЕ?
!
ОН ЈЕ ЗАИСТА ИЗГУБИО ПАМЋЕЊЕ!
ДАЛИ, СРЕДИЋЕМО МИ ТО...
ЕВО ЗА МЕЗИМЦА!
ЏО! НЕМОЈ!

КРАЈ У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ

СКИТЊА КРОЗ ПСИХОЛОГИЈУ

ЏОРДАН, ДУШКО ДУГОУШКО, „НАЈКЕ" И ПЉАЧКЕ

Већ две године херој године међу ученицима америчких средњих школа је Мајкл Џордан, кошаркаш екипе „Чикаго булс". То показују истраживања у којима ученици треба да наведу особу из јавног живота којој се највише диве.

То је вероватно био разлог што је Џордан позван да рекламира патике марке „најк". У најновијем споту он глуми заједно са Душком Дугоушком. Али, овај полуживи, полуанимирани рекламни филм, који се зове „Hare Jordan" још више ће, кажу, разбуктати расправе које се воде око тога зашто се популаришу патике које коштају 170 и више долара. Јер, поседовање ових патика је ствар престижа међу америчком младежи, тако да су они који не могу да их купе у стању да због њих пљачкају, па чак и – убијају. Истинити су догађаји да је група младих убила неке момке да би се домогла њихових патика.

У НОЋИ ПУНОГ МЕСЕЦА

Утиче ли Месец на наше понашање? Људи који су склони да за своје поступке окривљују силе које постоје ван човека и на које он, према томе, не може да утиче, кажу да ту има нечега. О филмовима и песмама да и не говоримо. Постоји и више научних студија у којима се помиње тајна веза између човека и Месеца. Једна од најпознатијих је она коју је 1972. урадио психијатар Арнолд Либер. Он је током 15 година пратио убиства која су се дешавала на Флориди у држави Охајо. Утврдио је да их је највише било за време пуног, и да се повећавају пре и после појаве младог Месеца.

Желећи једном засвагда да утврде да ли је веза човека и Месеца заиста научно оправдана, психолози Џејмс Ротон и Иван Кели са интернационалног универзитета на Флориди, детаљно су испитали 37 студија разних научника у којима се тврди да на неке активности човека утиче положај Месеца. Те активности су: убиства, пљачке, и други облици насилничког понашања, самоубиства, посете психијатру, изазивање саобраћајних несрећа, позивање хитне помоћи и друго.

Статистичку технику која се зове мета анализа Ротон и Кели су применили на све студије и закључили да „нема научних доказа да постоји веза између људског понашања и положаја Месеца."

Наиме, они су пронашли да колико год има студија у којима се дају докази да, на пример, за време пуног Месеца има више убистава, толико има и оних са доказима да их тада има најмање. Сем тога, по њиховој анализи, статистички поступак обраде података у многим студијама био је погрешан, па је зато и закључак који је из њих произишао нетачан. Ротон и Кели закључују: човек се веома често понаша сулудо и када се Месец „једе" и када се „пуни" и када је млад и када је у трећој мени. На одређену количину неуобичајеног понашања људи увек мора да се рачуна.

BAMBIJEV KEKS PLUS

Kada je prvi put probao

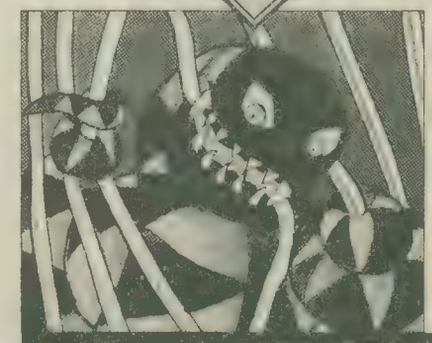

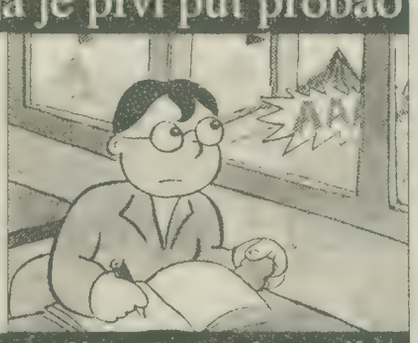

BAMBIJEV KEKS PLUS shvatio je da se s njim događa nešto

čudesno. Ogromna energija koju je dobio učinila je od njega

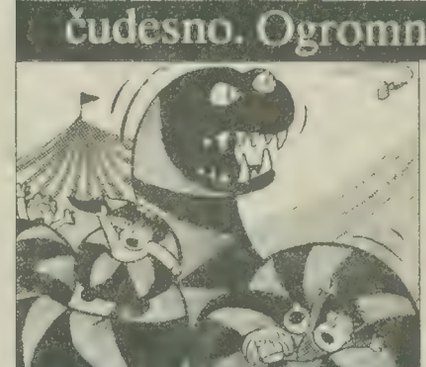

najsnažnijeg dečaka na svetu, najhrabrijeg borca za pravdu i

najboljeg đaka.

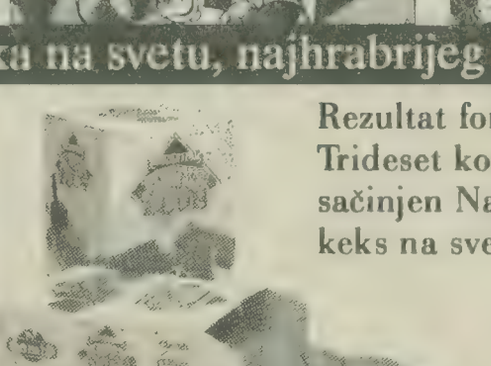

Rezultat formule snage je trideset. Trideset komponenti od kojih je sačinjen Najbogatiji keks na svetu !

bambi

Prehrambena industrija, Požarevac

mark-plan

ТАЈАНСТВЕНО ЧУДОВИШТЕ ЈУЖНОАМЕРИЧКИХ ЏУНГЛИ

НИ ЛЕШ НИ ФОТОГРАФИЈА НИСУ ФАЛСИФИКАТ

Када су се 1920. године швајцарски геолог Франсоа де Лоис и чланови његове експедиције вратили из похода по џунглама Колумбије и Венецуеле, обавестили су јавност да су тамо наишли на пар крволочних мајмуноликих бића. Чудовишта су их напала и они су, у одбрани, убили мужјака, а женка је побегла. Пошто леш овог, дотад невиђеног и науци непознатог створења нису могли са собом да вуку по џунгли, поставили су га на сандук с намирницама, главу му подупрли мотком да не би падала и сликали га. Чудовиште је, изјавили су чланови експедиције, било високо око метар и по и имало израз необично сличан човековом. Треба напоменути да највећи мајмуни америчких континената једва досежу један метар.

Сви антрополози и зоолози, осим једног, одлучно су побили димензије снимљеног створења. Онај једини је висину тајанственог бића упоредио с висином сандука за намирнице и дао швајцарском геологу за право. Исто тако сви су се сложили да ни фотографија ни леш нису фалсификат, али и да по том снимку уопште не може да се закључи о каквој је врсти мајмуна или човека реч. Потврда о постојању чуда с фотографије дошла је 1931. године и то од експедиције италијанских антрополога која је истраживала џунглу Британске Гвајане. Италијани нису имали среће да сретну оваква бића, али су о њима слушали од домородачких племена. Њихов опис у длаку је одговарао фотографији коју је једанаест година раније направио швајцарски геолог Франсоа де Лоис.

Б. Д.

ДЕТЕ ЈЕ ОТАЦ ЧОВЕКА

КАД САМ БИО МАЛИ:

ДИМИТРИЈЕ МИКИ ЖИВАДИНОВИЋ

Рођен сам у Београду доста година пре рата у овој истој кући у којој и данас живим, на углу улица Господар Јевремове и Краља Петра. Јевремова је у то време имала дрворед и травњаке, али на травњацима није уопште било траве јер су је клинци из моје улице изгазили. Пошто саобраћаја готово није било, фудбал смо играли насред улице. Преко целог дана ако прође један аутомобил, и то са три километра на сат! Онда неко панично повиче: „Ауто!", ми зграбимо лопту, па се склонимо и опет наставимо игру.

Кад не играмо фудбал, играмо се кликера. Кликери су били: земљаци, од земље, неофарбани или офарбани, розе или сребрнасти, онда мермерци, наравно од мермера, па оловци, од неког метала, а најфинији су били стакленци или американци, од стакла, са неким финим шарама. Са њима су се изводиле разне игре, а „федерфаћке" и „надрупци" биле су најпопуларније. Ископа се рупа, па се гађа са растојања, рецимо, три дечја корака, и ако у рупу упадне пар, онај који гађа купи све, а ако упадне непар – он губи све. Тако се играло „два за два", па „шест за шест", па „дванаест за дванаест". То су „надрупци". А „федерфаћка" се састоји у гађању „из руке": први клинац баци кликер, онда тај кликер гађа други клинац; ако погоди – узима га, ако не погоди, онда се мери растојање раширеном шаком од палца до малог прста, па, ако може да додирне оба, онда је „федер" и може да „фаћка". И један и други кликер. То је било доста тешко извести и играло се само са оним финијим кликерима, мермерцима или американцима.

Као гимназијалци, негде после мале матуре, када смо осетили потребу да показујемо снагу и изигравамо праве мушкарце, играли смо „труле кобиле". Играло се у два тима: Најјачи из првог тима наслони се на зид и састави руке испред себе у висини трбуха. Други у његове шаке стави главу, трећи овом другом стави главу између ногу, четврти трећем, пети четвртом, и тако се поређа цео тим који „подлеже". Други тим скаче на овај живи ланац и ако први тим падне, онда подлеже поново. Ако се одржи, подлеже други тим, а први скаче. Наравно, били смо увежбани и знали смо да распоредимо снаге. И тако, кад подлежемо, ја станем у сре-

Мики, ученик основне школе на углу Узун Миркове и улице Краља Петра.

Серија емисија „ДЕТИЊСТВО" траје већ пуне четири године на Првом програму Радио Београда, сваке среде од 12.30 до 13.00 часова. Различити људи различитих генерација, професија и животних судбина причају о томе како је то било некад, КАД СУ ОНИ БИЛИ МАЛИ. Њихова сећања, њихове живе речи, претопили смо у приче. Емисије на радију и приче у „Забавнику" припрема и уређује Светлана Ненадовић.

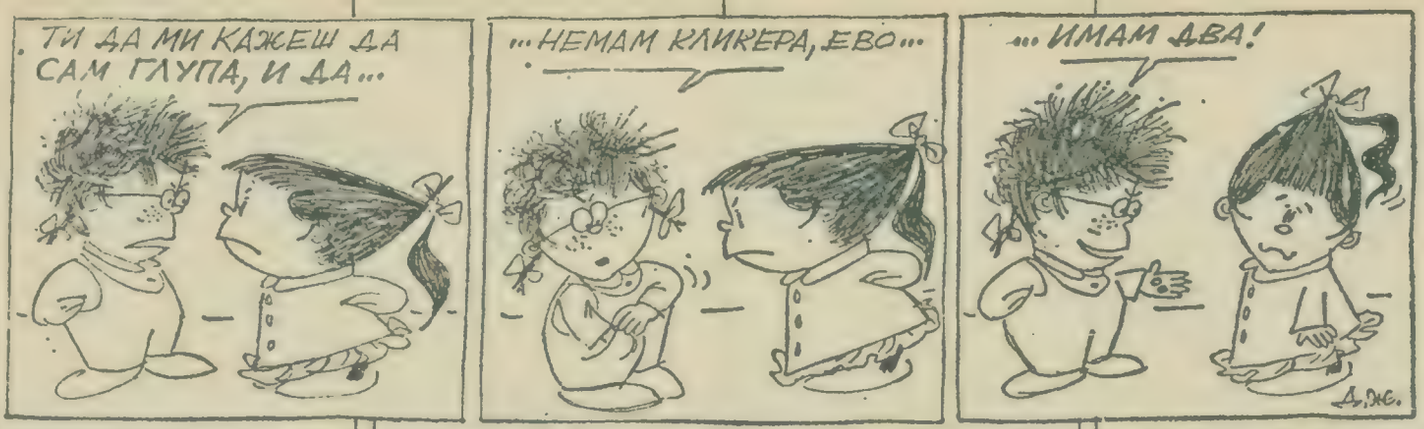

Димитрије Мики Живадиновић, члан Удружења композитора Југославије, члан Савеза новинара Југославије, члан Удружења ликовних уметника Србије, сликар, зограф, карикатуриста, „отац" клинаца из моје улице.

Једног давног зимског дана ишао сам Капетан Мишином улицом која је била затворена за саобраћај. Деца су се несметано санкала. Застао сам и посматрао их. Онако забундани у шалове и капе и са великим чизмама на ногама, личили су ми на нека чудна мала бића која имају само главе и ноге. Дошао сам кући и направио први цртеж „клинаца из моје улице". Учинило ми се згодно да кроз дечја уста коментаришем неке актуелне догађаје, и – то је изгледа успело, јер кад је почео да излази „Експрес", главни и одговорни уредник Леон Давичо, иначе мој школски друг, предложио ми је да „клинце" радим за лист као стрип. Од тада сам, направио неколико хиљада „кадрова" за разне листове, а један од њих је ево овај о кликерима. И ти кликери су из моје улице.

дину јер имам уска леђа, па само мало мрднем – онај слети право главом у бетон: а кад скачемо, онда дебели Зира скочи свом тежином и они морају да падну. Тако смо ми стално побеђивали, док једном није неко сломио ребро а ја угануо руку, па су „труле кобиле" биле забрањене.

Популарне су биле и туче између улица: Јевремова против Јованове, Јованова против Страхињића Бана, па све три против Солунске. На крају – Дорћол против Палилуле. Биле су то фер туче, без оружја, ланца или било чега другог осим голе песнице. Мало рвања, мало песничења, неко разбије колено, неком процури нос, и то је све.

У пролеће, негде априла месеца, кад Дунав поплави цео крај око Небојшине куле, нас ђаке Државне реалке (сада Педагошки музеј) у Узун-Мирковој код самог Калемегдана, ништа није могло задржати у учионицама. Сјурили бисмо се доле на Дунав и купали у леденој води, наравно голи, да нам кад куће не би приметили мокре гаће. Једном је наишао неки жандар и покупио сва наша одела. Јурили смо за њим од куле Небојше све горе до Француске амбасаде, онако голи, и молили да нам одела врати. Морали смо на послетку да му дамо реч да се више нећемо купати. Већ сутрадан отишли смо поново.

И Дунав и Сава били су у то време пуни риба. Наш одлазак на пецање започињао је на Јовановој пијаци, где су, на месту садашње таксi станице, дремали кочијаши са коњским запрегама. Полако бисмо се привукли и из репа белог коња ишчупали коју длаку, јер је таква била у води невидљива, баш као да је од најлона. Затим, идући Калемегданом из све снаге користимо перорезе: одсечемо леску за штап, ископамо коју глисту за мамац и направимо низак – нешто као дугачка јединица окренута наопачке, издељана од тање гране – на који ћемо нанизати караше које будемо упецали. Неколико таквих ниски однесемо неком Миленковићу који је држао кафану „Стари Београд", а он нам да сваком по динар.

Нас тројица – три динара, таман за једну карту у биоскопу „Балкан". Док један пружа карту, двојица пројуре поред разводника и улете у салу. Галаксија – тако смо звали разводника, по монструму из неког филма, не сећам се како се звао – не може да нас јури јер долазе други посетиоци, па не сме да остави место на вратима, и – пред нама је целих сат и по уживања. Кад се филм заврши, ми се посакривамо испод столица како бисмо остали и на следећој представи, а Галаксија промуклим гласом виче: „Излази, видео сам те!" У најбољем случају ухвати једног или двојицу, а

Снимио: Градимир Алексић

двадесетак осталих гледају и следећи „турнус". Галаксију памти цела моја генерација. Вероватно није било клинца коме он није бар три шамара опалио, пошто смо се сви шверцовали, а он нам то није опраштао. Биоскоп „Балкан" је онда био клиначки биоскоп, са филмовима у којима су играли Чарли Чаплин, Том Микс, Жорж О'Бријен, Хари Пил, браћа Макс, браћа Риц и остали јунаци немог филма. Како је ту раније био Бранин „Орфеј", од старог кабареа је испред платна остала позорница на коју смо ми излетали док се мењала ролна и изводили акције које смо управо видели на филму: јашемо један другог, падамо мртви, галопирамо, рвемо се.

Још је било занимљиво сести на балкон и спроводити различита неваљалства. Они који седну под сами балкон скупо плате ту своју наивност. Они горе имају на располагању читав арсенал тајног оружја: од куће се донесу шири макарони и зимски, такозвани суви грашак, и онда само „пуф" – чвркне грашак по глави наивног посетиоца биоскопа. Онда се, рецимо, као сврбећи прашак употребљава туцано стакло које се добија на тај начин што се крхотине разбијеног прозора ставе на трамвајске шине, па се чека да „двојка" прође неколико пута и претвори их у најситнији прах. Тај прах се онда стави у фишеке и дува са балкона на оне који седе испод и који се, после тога, гарантовано чешу најмање три дана.

Амбијент у којем сам ја провео детињство изгледао је другачије него сада: таљигаши су вукли дрва, тестераши их пред кућама тестерисали, цепали и уносили у подруме, улични продавци продавали салеп, бозу, шкембиће, кокице, семенке и вруће кестење. Читав крај био је много националан, сви смо били измешани и нико на то није обраћао пажњу. У мом разреду, на пример, од нас 48 било је шесторо Немаца, четворо су били фолксдојчери а један рајхсдојчер, затим шесторо Словенаца, један Мађар, један Словак, дванаест Јевреја, један Чех, један Турчин и сви смо нормално живели заједно. Нисмо се делили по националности нити по вероисповести, него по томе ко је лаф а ко кувана нога. Лаф је добар спортиста, добар другар, дели кифлу са другом, није штребер, није цинкарош, не откуцава друга кад направи неку глупост. На пример, мог друга из клупе нервирао је један који је седео у првој клупи, па ти он потегне на њега цокулу, али га промаши и погоди у леђа професора који је нешто писао на табли. Професор се окрене, зграби првог клинца који му је под руку пао и почне да га вешти, а овај – ни да писне. Није му ни на крај памети падало да каже како није он тај који је бацио цокулу. Сада је он професор у Хајделбергу. Ето, то је лаф. Кувана нога је супротно од лафа. Сад знате све.

Да ли сам ја био лаф? Можда сам био лаф зато што сам цртао целом разреду, а то није била мала ствар. Многи нису били талентовани а код нас у реалци, уз математику, цртање и нацртна геометрија били су нам најважнији предмети. Или зато што сам, имајући добар слух и брзо усвајајући изговор страних језика – учили смо француски и немачки – лако савладавао нове лекције, па умео, не само да шапућем, него и да одговарам на часу уместо мојих другова. Француски нам је предавао сјајни Рашко Димитријевић, који је знао често да испитује стојећи поред прозора, окренут леђима разреду, па сам ја лако могао да читам уместо, рецимо, мог друга Љубинка. Онда Рашко каже: „Љубинко, ви сте се веома поправили, имате сада одличан аксан".

Осим тога, међу нама је владао још један закон: штитити слабије. Дакле, најслабији у разреду уживали су заштиту најјачих, па би се понекад тако обезобразили да би чак они малтретирали своје заштитнике. Међутим, ови им никад не би одвраћали (узвраћали) јер то не би било фер.

Ето, то би била сасвим скраћена слика мог детињства из година, могу слободно да кажем, „старог Београда" из неког сасвим другог живота од овог којим живе данашњи клинци. Када бих покушао да испричам све, била би то тротомна књига са насловом „Живот и приключења Микија Живадиновића". Сећам се детињства са помало сете, али ме то сећање увек разгали јер схватим да се нисам много променио. Још увек реагујем као дечак, не размишљам о користи, о заради, о материјалној страни живота уопште и – још увек се дружим са лафовима, а избегавам кување ноге.

СА ШАХОВСКИХ МЕРИДИЈАНА

КАТАСТРОФЕ У ОТВАРАЊУ

Има ли шта лепше од ватромета жртава на шаховској табли? Тако нешто виђено је у једној минијатури одиграној 1984. године на првенству Аргентине. Она припада партијама испод 20 потеза које се означавају именом „Катастрофе у отварању". Бели је у овој партији био искуснији шахиста Л. Бронштајн који је на леп начин демонстрирао вредност ловачког пара.

Сицилијанска партија

Л. Бронштајн – Р. Апарисио
1. e4, c5, 2. Sf3, d6, 3. d4, cd4, 4. Sd4, Sf6, 5. Sc3, a6, 6. Lg5, e6, 7. f4, b5, 8. e5, de5, 9. fe5, Dc7, 10. De2, Sfd7, 11. 0-0-0, Lb7, 12. Dh5, g6, 13. Dh4, De5, 14. Te1, Dc5, 15. Ld3, Db6, 16. Thf1, Lg7 (дијаграм) 17. Se6! fe6, 18. Dh7!! Црни предаје јер после 18. ...Th7 следи 19. Lg6 мат!

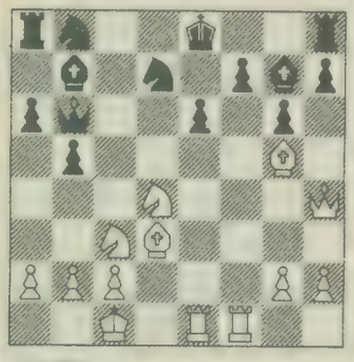

ФИГУРЕ ОД МЛЕКА

У Хамбургу је 1902. године била приређена изложба производа од млека. Међу њима је била и необична шаховска гарнитура са фигурама беле и жуте боје начињеним од млека у праху. Уз одређену накнаду посетиоци изложбе могли су да заиграју неку партију

на овом „млечном шаху". Игра се завршила на необичан начин: неки расејани љубитељ шаха појео је – у правом смислу речи – сопствену краљицу. Даља игра је обустављена, јер је најјача фигура заувек нестала.

ЈЕДНОСТАВАН РАЗЛОГ

Познати немачки мајстор професор Адолф Андерсен (1818-1879) после победе на Првом међународном турниру у Лондону, 1851. године био је признат за најјачег шахисту Европе. Његову славу помрачио је Пол Морфи који је дошао из Америке у Европу да би се сукобио са најјачим шахистима. У мечу у Паризу, 1858. године, Морфи је поразио Андерсена резултатом 7:2 уз два ремија. Новинари су тада питали Андерсена:

– Зашто у Паризу нисте играли тако блиставо као седам година раније у Лондону?

– Разлог је једноставан – одговорио је маестро Андерсен – господин Морфи није ми пружио такву могућност.

Храбри војник Голуб

Окрилатила обилића медаља

После више него успешног пробоја Солунског фронта српски војници и официри добили су – како и приличи – бројна одликовања и унапређења. У почасном строју нашао се и један кавез, у кавезу голуб, на голубу златна Обилића медаља за храброст...

Српски војник из Голубије чете у Нишу са својим саборцима

Много је војске било и с једне и с друге стране, с обе линије фронта. И то безмало пуне три године на линији дугачкој око 600 километара. Из ровова, преко нишана, меркале су се савезничке трупе (француске, британске, грчке и италијанске; руске су биле до 1917, до Октобарске револуције) и униформе централних сила (немачке, бугарске и аустроугарске).

Историја, даље, бележи да су у громовитом удару између 15. и 17. септембра 1918 – кад и отпочиње офанзива савезничких снага – српска Прва и Друга армија, ојачане са две француске пешадијске дивизије, пробиле Солунски фронт, растуриле бугарске армије и присилиле Бугарску да капитулира, 30. септембра. Онда је кренуо победоносни поход према Београду, и даље.

Историја је, дабоме, упамтила многе важне догађаје, исписала стратешке замисли војсковођа, поменула бројне подвиге војника и официра, забележила беспрекоран рад обавештајне службе. Урадила је, дакле, све оно што јој спада у опис радног места на служби код човека. Није јој зато много замерити што је, на неки начин, превидела улогу других створова у борби човека против човека. А на Солунском фронту јунаци су били и голубови. Два се и данас, препарирана, чувају у Војном музеју на Калемегдану. Један је добитник златне Обилића медаље за храброст и то је јединствен случај у историји ових одувек ратних простора да је и животиња званично проглашена за јунака.

Записи сачувани до наших дана сведоче да су од најстаријих времена голубови били у служби човека. Зна се да су поморци старог Египта њима оглашавали свој повратак. А римски историчар Плиније казује да је Децим Брут из опседнуте Медене слао конзулу Хирцију голубове са писмима за помоћ. У 7. веку у Персији је постојала државна голубија пошта. Ко зна како би се 1789. окончала Француска буржоаска револуција да из опседнутог Париза нису узлетели голубови с порукама за хитну помоћ, те не чуди што су око 1885. Французи готово у

Златном Обилића медаљом за храброст одликован је овај шарени крилати војник

Свим утврђењима дуж граница имали голубије станице.

У Првом светском рату број голубова на служби код зараћених страна пео се и до бројке милион. Само су Немци на Западном фронту имали око 120.000. Ни Други светски рат – без обзира на много савршенији систем комуникација и обавештавања није могао без њих. Британци су, рецимо, 1943. у Француску спустили 16.554 голуба у нарочитим корпама јер је ваљало одржавати везу са француским Покретом отпора...

И војни историчар пуковник Милорад Прелевић, сматра да су и данас голубови неопходни за одржавање веза у рату, без обзира на шпијунске авионе и сателите, на свакојаке системе шифрованих порука. Разлог: противничка страна може да дешифрује поруку и цела обавештајна активност претвара се у своју супротност.

У српској војсци о голубовима као важном делу сваке пристојније војске почиње да се размишља одмах по окончању Првог балканског рата, 1912. У Другом их има неколико, а пред Први светски рат у Нишу већ постоји Голубија чета састављена од тридесетак војника који брину о голубовима и увежбавају их. Посебно су важне вежбе у току маневара јединица, кад крилатог војника ваља навићи на пуцњаву и грмљавину топова, на звуке праве битке. Уз то, голубови морају да се науче да ниско лете да их кобац не би шчепао горе високо, а и да обилазе насељена места због бојазни да на неком од кровова не упознају какву голубицу и ту остану.

Све ове припреме голубова за задатке које их у рату очекују обављали су искључиво војници који су у цивилству били страствени голубари, они који су се са голубовима дружили од малих ногу. Требало је, дакле, и код тих војних голубова неговати природне рефлексе и нагоне да се и са великих удаљености враћају у свој голубарник, учити их да непогрешиво, без застоја, стижу тамо где су упућени. А ако се зна да голуб са висине од 100 метара види у даљину и до 50 колиметара, а да са већих висина може да препозна свој голубарник и на 100 километара, није тешко претпоставити колико су били драгоцени сарадници. Само их је, разуме се, ваљало дисциплиновати.

У време када је српска Врховна команда планирала пробој Солунског фронта, иза линија непријатеља као извиђачи слате су комите, ратници који су знали сваку стазу и богазу и умели, и смели, да се провуку и кроз најмању пукотину у непријатељској одбрани. Са собом су, међутим, морали да носе и кавезе са голубовима што је била и те каква тешкоћа.

Без обзира што је српска војска и онда располагала ескадрилом извиђачких авиона, обавештења које су добијали голубијом поштом била су од непроцењивог значаја. Јер, на звук авиона, непријатељ се одмах камуфлирао па је било тешко утврдити његову бројност, наоружање и правац кретања. То су једино поуздано могли да утврде обавештајци убачени иза непријатељских линија.

Зна се да су многи стизали до саме Софије и запошљавали се као путари. Кад би прошла нека јединица, они би ређали каменчиће поред друма – неку врсту шифре о бројности јединице која је прошла и врсти наоружања – да случајно неко не би приметио да нешто записују. Потом су, далеко од друма, на финој хартији под лупом исписивали поруке, одлазили до пећина где су крили голубове и убацивали их у посебне касетице прикачене за голубију ногу. Голуб би тада прхнуо из свог кавеза и...

Историја, на жалост, није посветила довољну пажњу овим борцима голубијег срца. Све њихове подвиге свела је под штуру информацију о добром раду обавештајне службе. Поуздано је да је Голубија чета и те како допринела да српска Врховна команда донесе праве одлуке о пробоју Солунског фронта и да се читава операција изведе са мање људских жртава.

Ипак, један голуб – вероватно као председник свих крилатих војника – добио је златну Обилића медаљу за храброст. Није сачувано његово име нити прецизан податак о његовој заслузи. Не зна се ни ко га је ни када препарирао. Остао је, уосталом као и многи, један од незнаних јунака.

А голубови и даље лете над Калемегданом.

П. Милатовић

Уређује
др Зоран Живковић

Меги Вагнер Хенкинс

Не могу да верујем да после 35 година брака желиш да летујемо одвојено.

– Његов глас је имао готово плачан тон док је у рукама превртао проспект који му је показала.

– Не може се рећи да је то одвојено летовање.

– Ја не знам како би друкчије то могло да се назове. Нећемо бити заједно. Нећемо се чак ни видети све време док будемо тамо.

То је било тачно. Заправо, то је и био разлог због којег се Грејс одлучила за летовање на ранчу. Пет дивних дана без Харолда да јој мери сваку реч коју изговори, да јој прати сваки корак који направи. Без Харолдовог даха на врату и погледа преко њеног рамена, да види шта ради.

– Како ћеш сама, Грејс? Замисли да се нешто деси. Шта ако... Ако те нападне нека дивља животиња?

– Неће. Људи на ранчу су ме уверавали да је савршено безбедно, да је све под контролом. И, замисли само: нећеш имати разлога да бринеш за мене, моћи ћеш да будеш слободан. Зар то није дивно?

Није требало да му помиње да неће морати да брине. Јер шта је друго био његов живот?

Опустио се у својој столици и ћутао, намргођен, као да размишља о томе, док је Грејс чекала, правећи се да јој уопште није важно какав ће бити његов одговор.

– Па, не знам – најзад је рекао. – Може да испадне добро, али може и да се окрене.

– Добро, размисли још мало о томе – рекла је Грејс. – Разгледај проспект.

ЈА МАЧКА, ТИ ГАЗЕЛА

а ја идем да кувам ручак.

Док је припремала поврће, крај ње се, тихо, опет створио Харолд.

– Шта куваш?

– Исто што и сваког уторка. Шпагете са сосом од печурака, младу шаргарепу и жеље са сувим грожђем. – Харолд је био вегетаријанац и она је већ била навикла да спрема јела без меса. Кад би се ужелела, отишла би до свог омиљеног ресторана и појела један старомодни хамбургер.

– Је си ли прала шаргарепу и пре и после чишћења?

Било је то потпуно идиотско питање, али он га је постављао кад год је спремала шаргарепу.

– Мислила сам да се одмараш и размишљаш о летовању. Хоћеш ли да стојиш ту и гледаш колико ћу соли и бибера да ставим?

Била је и сама изненађена својим сарказмом. Крив је био проспект за ранч. Одавно је прижељкивала да оде на такав одмор, замишљала себе на ранчу, снажну и слободну. Харолдовом надзирању сваког њеног покрета није се никад озбиљно противила, све ове године, прихватајући то као неминовност. Женина је дужност да подноси мужа, а мужевљева да подноси жену. Тако стоји, црно на бело, у уговору. Прошло је време кад нико ништа није могао да подноси и кад су бракови трајали у просеку око годину дана.

Она се поносила, готово колико и Харолд, што им брак траје толико дуго, утолико више што се последњих тридесет година нису стварно волели. Приписивала је то свом стрпљењу и својој способности да се прилагоди нимало пријатним околностима.

Сада је, међутим, прилика за мало слободе од њега била надохват руке и није била спремна да је тек тако испусти.

Сама помисао на боравак у џунгли уређеној за туристе на ранчу изазивала је у њој пријатну устрепталост. Можда ће такав одмор пријати и Харолду, отворити му видике. Био је превише окупиран малим, скученим животом који је себи био створио.

Док је сипала млеко у шоље, размишљала је о могућностима које им је ранч пружао. За себе је знала шта ће изабрати. Увек је волела мачке – дивила се њиховим љупким кретњама и снажним мишићима испод блиставе длаке.

Што се Харолда тиче, постојала је само једна ствар због које није морала да брине била је сигурна да неће изабрати исто што и она. Мрзео је мачке. Претпостављала је какав ће његов избор бити, ако се уопште сложи с одласком на ранч. У сваком случају, биће биљојед. „У младости сам трчао као газела", причао јој је безброј пута. Више никако није могао бити млада газела; више је личио на средовечног лоса, са стомаком и подваљком. Штета је само што се његов блистави период, кад је био млада газела, завршио отприлике кад су се венчали. Боже, нека изабере што год хоће само да бар на одмору буду километрима далеко, помислила је Грејс и уздахнула.

– Јеси ли уморна? – одмах се огласио.

Није могла на миру ни да уздахне.

***

Те ноћи, у кревету, поново је потегла питање одласка на ранч.

– Ако сад потпишемо, добићемо двадесет одсто попуста.

– Не знам, Грејс, да ли је паметно. Много је то новца.

– Ми га имамо. Не кошта ни цент више него опрема собе за рекреацију, а она може да сачека још годину – две. Деца ионако више не долазе, па ко ће да је користи?

– Не знам, Грејс.

– Замисли само, Харолде,

Илустровао: Добросав БОБ Живковић

да си млада газела и да скакућеш по ливади с високим травом. Осећаш ветар на лицу, мирис чистог, опојног ваздуха у ноздрвама. – Видела је да се код њега нешто променило, да је опуштенији и да му се на лицу назире осмех.

Отворио је очи и погледао је.

– Јеси ли сигурна да није опасно?

– Харолде, они то приређују већ годинама. Филерови су били тамо и кажу да је незаборавно.

– Шта ако останем заробљен у тој животињи?

– Нећеш ти бити у животињи. Ти постајеш животиња. Ту долази до неког преуређења молекула. Џери Филер би умео да ти то научно објасни. Било како било, ти једноставно уђеш у кутију и постанеш оно што си пожелео.

– Како је то могуће?

– Не знам. Зар није чудно и кад времeповом враћају људе у прошлост? То су научници, Харолде. Данас је све могуће.

Уздахнуо је и окренуо се на другу страну.

– Размисли, Грејс...

Лежали су неко време ћутећи. Знала је да је и даље будан пошто није хркао.

– Харолде?

– Хм...

– Шта би хтео да будеш? Мислим, ако одемо тамо.

– Погоди.

– Газела.

– Тачно... А ти? – брзо је додао. – Можда неш се предомислити и бити газела са мном.

Па да ми критикујеш сваки скок који направим. Да се питаш какав је квалитет сваке травке коју грицнем, помислила је. Ни за живу главу. Али, само је рекла: – Не верујем, душо. Ти знаш да сам одувек волела мачке, па ћу изабрати нешто из те фамилије.

Већ је изабрала: биће тигар.

Ранч је био огроман – хиљаде и хиљаде хектара – и издељен на различите природне средине и њихове житеље. Водич им је, што је подробније могао, објаснио све о животињама које желе да постану и свакоме урадио анализу личности како би се на време открило уколико постоји нешто у њиховој природи што би представљало сметњу за жељени избор.

Грејс је била посебно задовољна кад је видела да је Харолдова зона најмање километар и по удаљена од њене и да их раздваја пут који са обе стране има електричну ограду. Није било начина да јој се приближи, чак и ако би којим случајем и покушао да је нађе док су у животињском облику. Плашио се струје више од било чега пошто је као дечак преживео један електрични шок.

Помисао на читавих пет дана мира, слободе и приватности толико ју је радовала да је седиштем била пуна нежности према Харолду. Кад су се поздрављали, уз пољубац, готово да се осећала кривом због толико жељеног бекства од њега. Видевши његову неодлучност кад је требало да се раздвоје, још једном га је пољубила и потапшала по раме.

– Здраво, душо. Лепо се проведи. Видећемо се овде следеће среде.

– Грејс! – повикао је за њом. – Јеси ли дала мени број телефона овде?

– Јесам, Харолде.

– Добро. А, јеси ли...

– Јесам, Харолде, све сам урадила. Хајде, немој да задржавамо ове фине људе. Видећемо се ускоро.

***

Доживљај је био невероватан. Нестваран. Неколико пута тог првог дана готово да је заборављала да је људско биће. А онда би се сетила Харолда. Чудно, о њему је сад мислила као о газели, што јој је било најнепријатније, пре као о добром залогају него као о мужу. Хвала Богу, помислила је, што је далеко.

Највећи део времена препуштала се животу какав сигурно воде све животиње. Ствари је видела другачије, не само зато што је сад ходала на четири ноге или зато што је била крупнија него до тада. Ствари су биле у другачијим међусобним односима, а она је била свесна значаја сваке од њих. Трава, тло, небо, зујање инсеката око њеног лица, ветар, животиње, које је убијала да би јела, она сама – све су то били делови једне целине, комади слагалице који су се савршено уклапали. На земљи се осећала као код куће, осећала је да је део ње.

Па онда, слобода. Није било никога да јој прати сваки покрет, да је упозорава, да је саветује. Имала је свој инстинкт и здрав разум да је усмеравају.

Прва животиња коју је појела била је једна рањена срна. Била је изненађена што после тога није осећала никакву кривицу. Срнино тело послужило јој је као храна, као што ће и њено тело једног дана бити ручак некоме, лешинарима или инсектима. Чак је била задовољна што је то прво убиство обавила брзо и чисто. Појела је колико јој је требало и остатак поподнева провела у дремању на сунцу.

Протезање јој је у тим данима причињавало посебно задовољство. Уживала је у режању, предењу и одржавању чистоће свог крзна.

До петог дана већ је успела да Харолда и већи део свог људског постојања готово одагна из главе. Негде далеко у сећању знала је да се нешто ближи, да треба да се припреми за нешто, али томе није придавала значај.

Устала је, протегла се и поново пошла да тражи храну. Пробала је и мање сисаре, али глад су јој најбоље утољавале крупне животиње. Можда ће се у околини наћи још нека срна. Данас је дуго ленчарила; кренула је у лов тек кад су црева почела да јој крче.

Тако гладна није се много зачудила кад је угледала једну животињу како трчи према њој не трудећи се да се сакрије. Ако је већ толико глупа, неће морати да се мучи да је лови, него ће је појести, одмах. Затегла је мишиће за скок, али ни то није било потребно јер јој је животиња просто улетела међу шапе.

Тек кад је загризла, осетила је неки чудан мирис. Слаби трагови људских чула који су још у њој постојали оценили су шта је: мирис изгорелог. Животињи је очигледно длака била опрљена.

Пажљивије је погледала газелу (сад је схватила да је то газела). Приметила је црнкасту пругу на њеном боку и исту такву на врату. Требало је нечега да се сетим, помислила је и наставила да једе...

***

– Жао ми је, госпођо Харисон, али не успевамо да нађемо вашег мужа – рекао јој је један од службеника на ранчу. Грејс је била у соби за опоравак, поново у људском облику. Чекајући да се ментална, и емоционална, и инстинктивна хемија ускладе са њеним изгледом.

Службеникове речи нису је погодиле онако како би очекивала.

– Да ли је могуће да је побегао из резервата? – опрезно је упитала.

– Не верујем. Цео ранч је опасан електричном жицом. Чак и да је покушао, такве опекотине би га приморале да се врати.

– А да ли би могао да прескочи ограду? Мислим, као јака и здрава газела?

- Па... то није немогуће, мада је мало вероватно. Зашто би то урадио? Ако је већ хтео да прекине ову авантуру, требало је само да дође до наше станице. То смо лепо објаснили свим гостима. То саопштење, без обзира каква је врста животиње у питању, остаје снажно утиснуто у сећање.

То је тачно. Грејс је све време боравка у дивљини била свесна да, ако јој се не свиђа овако, може одмах да оде тамо где ће јој вратити људски облик.

– Онај ко је у стању да пређе све препреке које смо поставили морао би да има јак разлог – казао је службеник.

Грејс се тада сетила дана кад се Харолд прерушио у женско само да би могао да присуствује састанку њеног женског клуба.

– Сигурна сам да ћете га наћи – рекла је. – Мој муж је свакако мало одлутао. Него, занима ме нешто...

– Изволите.

– Шта ће бити ако ваш гост, док је у животињском облику не дај боже настрада, односно умре. Хоће ли тако и остати?

– Госпођо Харисон, не мислите ваљда...

– Наравно да не. То питам из радозналости.

– У том случају – рекао је службеник, и даље с нелагодношћу – нестала особа остала би у животињском облику све док...

– ...док не иструне - допунила га је Грејс.

Службеник је само климнуо главом.

- Добро, ја сад идем кући – рекла је, устајући: – Ви ћете ми јавити чим нешто сазнате.

– У реду, госпођо Харисон. Још једном морам да вам кажем да ми је страшно жао. Не схватам како...

- Не брините. Харолд се вероватно толико лепо забављао да није могао да се помири с тим да је томе дошао крај. Знате, у младости је трчао као газела. Свакако да му је сад жао да се од тога одвоји.

Р. П. Т.

литерарни – Данте Алигијери (1265–1312), један од највећих италијанских и светских песника на фресци у Ватикану

16 НОС У ТАЧАКА

ренесансни – портрет урбинског кнеза Федерига од Монтефелтра који је урадио италијански сликар Пјеро дела Франческа (1416–1492)

1. Особа која нема посебан „тренинг" може да разликује најмање 2000 мириса, а човек који се тиме професионално бави разазнаје и до 10.000 различитих арома. Све је то мало кад се зна да постоји најмање 400.000 разноразних твари које имају мирисе а за само једну петину од њих се може рећи да су пријатни за наш нос.

2. Малишанима до треће, четврте године углавном су сви мириси пријатни. То, ипак, не значи да деца немају изузетно осетљиво чуло мириса. Беба, рецимо, непогрешиво разликује мирис одеће своје мајке од одела неке друге жене.

3. По јога традицији живот се, у ствари, мери удисајима, а не годинама. Ако човек просечно удахне 15 пута у минуту, то је 7,884.000 удисаја годишње. А животни век сваког од нас требало би, тако бар кажу јогини, да износи 946,080.000 удисаја или 120 година.

4. Кад човек кине, тај звук лети преко 150 километара на сат или – брже од пушчаног метка. Иначе, медицински назив за кијање је стернутација.

5. Научници су покушали да одреде премоћ једне ноздрве над другом. Најновија истраживања потврђују да мирисе лакше разазнајемо десном него левом.

6. Делимична или потпуна неспособност да се препозна неки мирис стручно се назива аносмија. Статистике кажу да је готово свако од нас аносмичан бар на један мирис.

7. Упркос уобичајеном мишљењу, човечји зној не смрди. Тај „мирис" јавља се у додиру зноја и бактерија које живе на људској кожи.

8. Човечији нос се у просеку повећа за 30 одсто кад човек пређе тридесете године.

политички – Шарл Де Гол (1890–1970), француски генерал и државник

филмски – у најновијој верзији Жерар Депардје маестрално је одиграо улогу Сирана Де Бержерака

стрипски – Пинокио из Дизнијевог студија

9. У рату који су Американци водили у Вијетнаму поуздано се зна да су локални герилци, између осталог, користили и чуло мириса да би откривали где је смештено америчко наоружање.

10. Мириси имају и неку врсту терапеутског дејства на човеково понашање. Тако, на пример, психолози са Јел универзитета кажу да арома коју „шире" исечене јабуке може да утиче на смањење напетости. Њихове колеге са Ворвик универзитета утврдиле су да нас и мирис мора, који буди сећање на детињство, такође смирује.

11. Има мириса чије је дејство слично оном које имају пилуле за смирење. Такве ароме имају лаванда, сандаловина, камилица, мајоран. С друге стране, пеперминт, ружа или јасмин делују на нас стимулативно. Дакле, ако сте уморни и сањиви, ружу под нос, живнућете.

12. Гесло Шерлока Холмса било је да сваки добар детектив мора да разликује бар 75 парфема.

13. Особе које траже запослење треба строго да воде рачуна и о томе како ће се намирисати кад иду у неку фирму на разговор. Жене које се пред комисијом појаве шире око себе јаке мирисе (мислимо на парфеме) теже ће добити посао. „Агресивни" парфеми подсвесно утичу да комисија такве представнице „слабијег пола" прогласи за недовољно интелигентне и неспособне за одређени посао.

14. Како старимо, полако губимо и способност препознавања мириса. Између 20. и 80. осетљивост нашег носа смањи се за 20 одсто.

15. Блез Паскал (1623–1662), француски књижевник, филозоф и научник оставио је и следећу мисао: „Да је Клеопатрин нос био само за центиметар краћи, лице читаве историје било би измењено".

16. Енглескиња Дона Грифит и даље држи (не)славни рекорд у кијању. Она је 1981. почела да кија и није престајала 977 дана. Израчунато је да је Дона кинула око милион пута годишње.

В. С.

ПОСЛОВИЦЕ

Неко може да ти иде уз нос, а често се сваком од нас неко попне и на нос.

ПИСЦИ И НОС

Нос је био тема која је привукла и неке књижевнике. То су: Гоголь („Нос"), Едмон Ростан („Сирано де Бержерак"), Карло Колоди („Пинокио")...

ПОМИРИШИ ЗИД!

Прављена су и оваква тестирања. Уколико две фирме произведу две боје истог квалитета, доказано је да ће се купци определити за ону која има пријатнији мирис.

ХИТ НЕДЕЉЕ

Једна од група које у последње време невероватном брзином стичу популарност је и амерички састав „Нирвана". Они долазе из једног градића близу Сијетла, из краја који, како се тврди, последњих година има најинталнију музичку сцену. Басиста групе Крис Новоселић прича да у време када су они одрастали није било тако:

– Што се тиче музике, и уопште културе, Сијетл је био мртав град. Изгледало је као да смо живели у Сибиру. Све се променило када је стигла панк музика. Волели смо музику и допале су нам се идеје. Раних осамдесетих година певало се о социјалним и политичким невољама и то смо лако могли да упоредимо са стањем које је нас окруживало.

Ипак, под именом „Нирвана", пре неколико година они су почели да свирају музику која је под јаким утицајем хипи покрета, али са панкерском жестином. Албум „Nevermind" за само шест недеља продали су у чилион копија и на топ листама стали раме уз раме са Мајклом Џексоном. Група је одсвирала низ добро прихваћених концерата, али је њихово даље појављивање на сцени тешко планирати јер гитариста групе Курт Кобејн пати од ретке болести нарколепсије и сваког тренутка може да му се догоди да падне у дубок сан.

РАМЕ УЗ РАМЕ СА ЏЕКСОНОМ

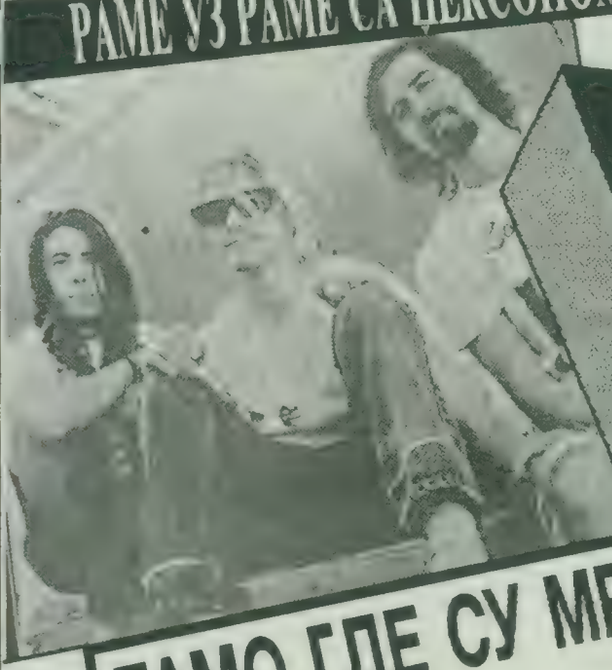

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

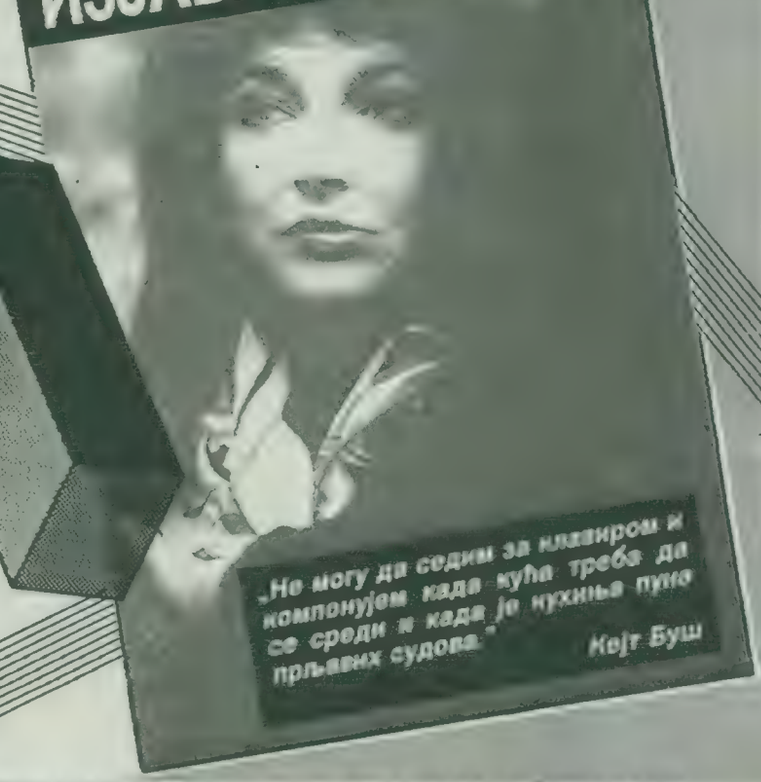

„Не могу да седим за клавиром и компонујем када кућа треба да се сређи и када је кухиња пуна прљавих судова."

Кејт Буш

ТАМО ГДЕ СУ МРГУДИ

Београдски састав „Мргуди" постоји још од 1983. године, али тек сада су, наравно захваљујући независном издаваштву, дошли до своје прве касете. Реч је о пројекту „Тамо где су сви" који је објавио „Rock Land". Током прошле године они су снимили десет песама од којих се неке већ дуго појављују на домаћим демо листама. Њихов једноставан рок израз је примамљив, али повремено сметају празњикави текстови са излизаним римама. После толико година рада ипак су могли да понуде убедљивији деби.

ДОБАР ДАН

● Последњи Омладински фестивал у Суботици одржан је 1990. године и тада је најбољи био београдски састав „Деца лоших музичара". Ова слика снимљена је док су изводили победничку песму „Доживотно осуђен на љубав" која се нашла и на компилацијском албуму са овог фестивала. Сада су најзад дошли до свог првог албума на коме је, поред девет других, објављена и ова песма. Албум је, као компакт диск и касету, објавила независна дискографска кућа „Sorabia disc" а по једној од најупечатљивијих песама добила је назив „Добар дан". „Деца лоших музичара" иначе су једна од најперспективнијих домаћих група изузетне седмочлане поставе која укључује и, за њихове песме доминантну, дувачку линију.

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ:

CRUCIFIED | РАСПЕТ

I'm crucified	*Ја сам распет*
Crucified like my savior	*распет као мој спасилац*
Saintlike behavior	*светачко понашање*
A lifetime I prayed	*целог живота сам молио*
	Ја сам распет
I'm crucified	*због свете ствари*
For the holy dimension	*божанско успење*
Godlike ascension	*на небесима далеким*
Heavens away	*видео сам најдубљу таму*
I've seen the deepest darkness	*и рвао се са боговима*
And wrestled with gods	*возио се отменим кочијама*
Ride the noble harness	*по јаком пљуску*
Raining cats and dogs	*стојим пред својим творцем*
I stand before my maker	*као Мојсије на брду*
Like Moses on the hill	*мој пекар из „Гиниса"*
My Guiness record baker	*повинујем се твојој вољи*
I abide your will	*Први од говорника*
The first of reciters	*видео сам вечно светло*
I saw eternal light	*најбољи од бораца*
Best of vocal fighters	*говорника*
Beyond human sight	*ван људског поимања*
Where thorns are a teaser	*крунисан трњем*
I've played a double jeux	*играо сам двоструку игру*
Yherushalaim at easter	*Јерусалим на Ускрс*
I cry I pray mon dieu	*плачем, молим, мој Боже,*
Prophets I've been reading	*Пророци које сам читао*
Stories I've been told	*приче које сам чуо*
Before I end my breathing	*пре но што престанем да*
I travel in the soul	*дишем*
Where thorns are a teaser	*Пропутовао сам душу*
I've played a double jeux	*крунисан трњем*
Yherushalaim at easter	*играо сам двоструку игру*
I cry I pray mon dieu	*плачем, молим, мој Боже,*
Adieu mon dieu	*због, мој Боже.*

Текст и музика: Bard, Volbek i Bardu
Изводе: „Army Of Lovers"

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

МОЗАИЧКА УКРШТЕНИЦА

Уместо уобичајених описа дајемо вам готова решења сврстана по азбучном реду. Ваш је задатак да их сместите у лик водоравно и усправно. Ако сте то добро урадили, у првом водоравном реду добићете име и презиме америчке глумице са слике. **АГАВА, АМАТЕР, АНЕМОНА, АПАРАТИ, АСА, АТИС, ДЕЛЕГАТ, ДИНАСТ, ЕДИТОРИ, ЕМА, ИМ, ИМАЊА, ИМАТИ ИЊ, ТРИ, ИРОНИ, ИРОНИСАЊЕ, ЈАРИНА, ЈЕЛОВО, ЛАНА, ЛЕПОТАН, ЛИЛИЈАН, МАРТ, МЕРИМЕ, МИЈА, МОНИСТИ, МРМОТ, НАПОРИ, НАРАМЕНИЦА, ОБА, ОВА, ОМЕН, ОПЕРАТОР, ОР, ОРАЊЕ, ПЕРОВИЋ, РАТОВАТИ, РЕИС, РО, РТА, СТРАТОСТАТИ, СТРАЋАРА, ТИПИК, ТРЕБИЊАЦ, ТРИМЕТАР, ТУ, ТУРИСТ, УАР, УПАРИВАЊЕ, УСЕК, ХИТИН, ЏОНИ ХОЛИДЕЈ.**

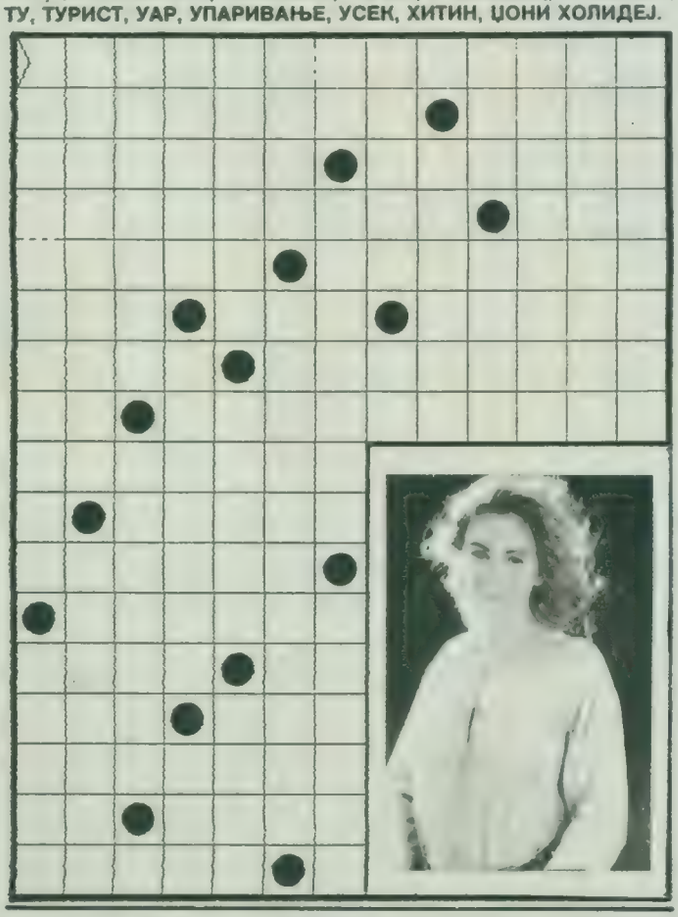

ЗА ОШТРО ОКО

Којим се од шест понуђених елемената може попунити празан кружић на цртежу?

РЕШЕЊА ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

ЗОРИЦА СЕ РОД

Многе животињске врсте постоје данас само у вртовима и – више нигде. А ту су све заштићене од бројних непријатеља, стан и храна су им обезбеђени, лекарска, односно ветеринарска, брига такође. Мање је познато да готово све животиње у зоолошким вртовима живе много дуже него у природи. Најзад, поједине, нарочито најугроженије, овде лакше и успешније доносе на свет младе него у природи. Такозвана репродукција, поред осталог, само је један од разлога постојања зоолошких вртова. А сваки нови живот у неком од вртова истовремено је и успех човекове пажње, знања и бриге. Доказ за ово су и новопридошли младунци у београдском Зоолошком врту, познатом и под именом „Врт добре наде". Ево због чега.

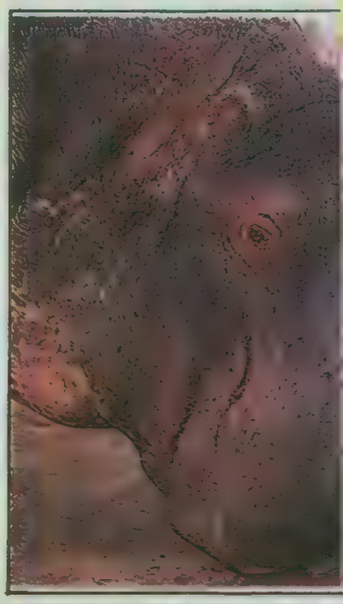

Препознајете ме? Да, ја сам Зорица. И мада сам „стара" само седам месеци, већ сам и те како права медијска личност, истинска звезда. Али, мој долазак на свет, у Врту добре наде, сигурно је прича за себе. Мој тата је чувени Сами, а мама Љиљана. Она ме у свом стомаку носила осам месеци. И кад је требало да ме роди, почела је драма: пупчана врпца којом сам била везана за мајку два пута ми се омотала око врата! Мало, сасвим мало је недостајало да умремо и мама и ја. Али, наш Вук Бојовић је брзо довео екипу врхунских лекара који су урадили такозвани „царски рез" и извадили ме из мамином стомака живу и здраву. Име сам добила по мојој бабици Зорици Стојановић. На жалост, због оваквог доласка на свет, моји родитељи нису свесни да сам њихово младунче. Међутим, 25. новембар 1991. кад сам рођена, сигурно је историјски датум за Зоолошки врт у Београду: ја, Зорица, прва сам приновa човеколиких мајмуна од 1936, кад је он основан.

Ја сам Јована пореклом из Либије, а кћерка камиле Азре и „камилца" Нијаза које је пуковник Гадафи поклонио Београду. Кад сам дошла на свет, изгледало је да ће се мој живот, вероватно, завршити већ на почетку. Моја тироидна или штитна жлезда била је неприродно увећана, а ја сасвим непокретна, без могућности да бар померим главу и станем на ноге. У Врту је завладала туга. Међутим, онда се показало да је ово заиста Врт добре наде. Његово особље, на челу с ветеринаром Мангом чинило је заиста све да и ја будем здрава, живахна камилица. И успели су! Оздравила сам.

БИО ЈЕДНОМ ЈЕДАН ВУК

Био једном један вук
И био је због добар
Миран као мртви мук
Питом као неки собар

За то нико није знао
Мислили су да је зао

Имао је дивне жеље
Дивно срце у грудима
Желео је пријатеље
Међу псима и људима

За то нико није знао
Мислили су да је зао

Волео је чак и овце
Па и оне јарце мушке
Није знао ни за ловце
Ни за замке ни за пушке

За то нико није знао
Мислили су да је зао

Пошао је да им каже
Да не може тако више
Видеше га неке страже
Опалише и убише

Ником није било жао
Мислили су да је зао

ЦАРСКИ

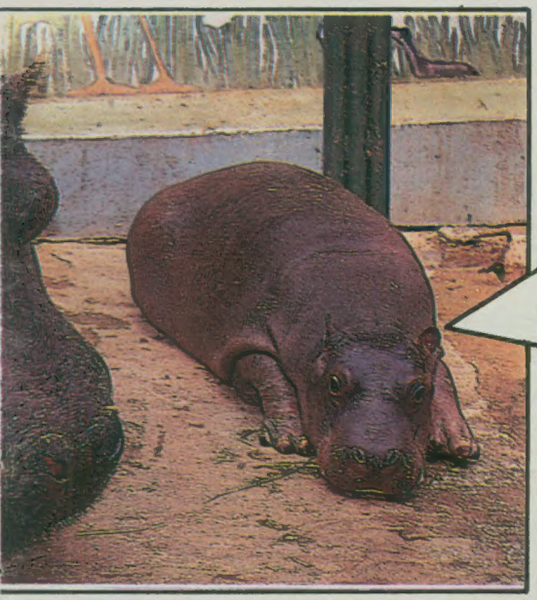

Дали су ми име Јулка, по баби, мајци моје маме Берте. Оне су Аустријанке, али је мој тата Ниџа рођени Београђанин. Његов отац, мој чувени дека Буца, једна је од ретких животиња овог врта које су преживеле Други светски рат. Рођена сам 8. фебруара ове године и други сам нилски коњ који је дошао на свет на Калемегдану. Иако делује тромо и незграпно, моја мама Берта је изузетно нежна и брижна мајка. Наравно, само према мени. Приближи ли ми се било ко други, па чак и тата Ниџа, осетиће сву оштрину њених опасних зуба! Мени у част, Драгослав Андрић је превео песму Артура Гитермана.

НАВИКЕ ХИПОПОТАМА

(тј. НИЛСКОГ КОЊА)

Хипопотам вам воли блато -
Чињеница је срамна.
Његова дебела кожа, зато,
Врло је хипопотамна.

Кавијар, рокфор, и томе слично,
Нудили бисте му заман -
Јефтин је укус њему лично
Потаман хипопотаман.

За њега црвено ви сте марамче
Станете ли му на сенку.
Чак и одојче хипопотамче
Слично је хипопотенку.

Треба вам нека пуначка река
За њега, ако сте шанкер,
Јер, кад је жедан, неће да чека
За шанком хипопотанкер.

Зар вукови могу да воле и боре се за љубав? О, још како! Можда сам за то најбољи доказ ја, вучић познатог Греја и вучице Алфе. На моју мајку Алфу били су бацили око и Радан, и Доријан, и мој тата Греј. Он се вучји, зубима, храбро и немилосрдно изборио за моју маму. Понекад до мог кавеза дође још један вук, онај Бојовић, па ми каже песму Љубивоја Ршумовића: БИО ЈЕДНОМ ЈЕДАН ВУК.

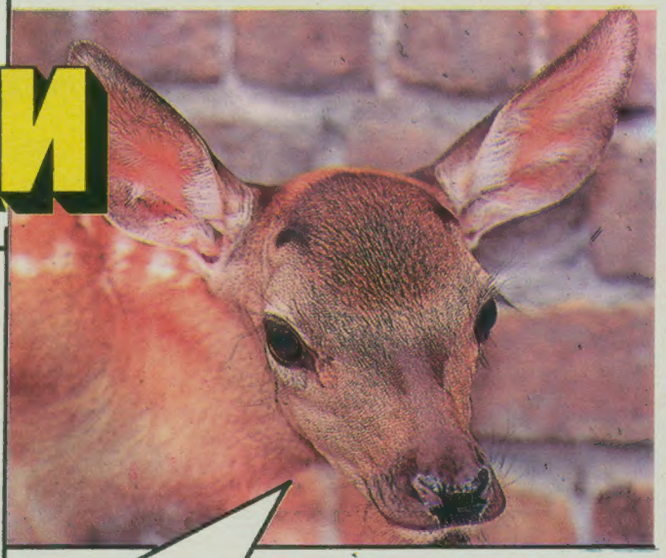

Ја сам још безимено јеленче, син познатог јелена Маринка. Свака част мојој мами кошути, која ме храни и брине о мени, али тата Маринко заслужује да се о њему каже више. Он је у Врт добре наде донесен као млад јелен једва избављен у поплави. Убрзо је постао права маза, бескрајно питом и добродушан. Међутим, кад сам ја дошао на свет, он је одједном престао да се игра и постао љутит и ратоборан. Јелени у природи, да чудо буде веће, ни најмање не брину о својим потомцима. Али, тата Маринко ту је невиђен изузетак: његов будни поглед и рогови бране ме у сваком тренутку од неког настрљивца. Укратко, наша јеленска породица живи мирно и складно. И још нешто: младунче јелена и кошуте не зове се лане – то је младо срне и сридаћа – а ја сам теле.

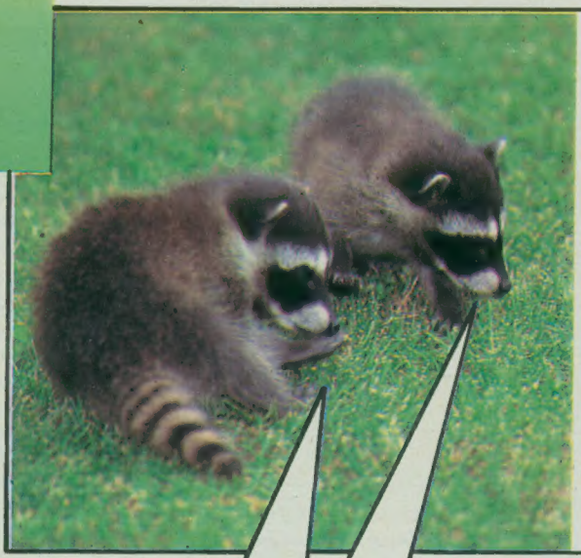

Близина је учинила своје: наш тата Север, бели канадски вук, мајка Гара, црна канадска вучица, дуго су живели у суседним кавезима и гледали се кроз решетке. А кад њихова љубав више није била тајна и кад се јасно видело да им боја коже, пардон крзна, није никаква препрека, на свет смо дошли ми, њихови вучићи, спајајући у себи и оно тешко спојиво – црно и бело!

Ми смо сестре – Рака и Уна, потомци ракуна Бони и Клајд, иначе правих Американаца. Признајемо: бескрајно смо немирне и знатижељне, обожавамо свежа јаја, и ни саме не знамо како наше бројне тетке, стрине, ујне и остала родбина тако мирно подносе све наше несташлуке. Чини нам се да је то љубав...

Иван Лончар

Снимио: Имре Сабо

врт добре наде
БЕО ЗОО Врт

Уређује: Вито Недељковић

Илустровао: Љубомир Милојевић – Љубац

Бајага и голубови

На мојој тераси недавно су два голуба направила гнездо, а убрзо се појавило и јаје на коме наизменично леже. Ово је први пут да су ту свили гнездо па ме занима да ли ће се и идуће године гнездити на истом месту. Још нешто: молим те, објави Бајагину адресу!

МИЛЕНА ИГЊАТОВИЋ
Београд

Познато је да се голубови најрадије гнезде у старом гнезду, па буди сигурна да ће твоји „гости" и идуће године бити у свом гнезду, на твојој тераси. Ово „право" наслеђују и њихови потомци.

Бајаги можеш писати на адресу: МОМЧИЛО БАЈАГИЋ БАЈАГА, Продукција грамофонских плоча РТВ, 11000 БЕОГРАД, Македонска 23.

Пустињско чудовиште

Зашто се за нешто неоствариво каже химера кад сам одавно негде прочитао да је то митолошко чудовиште.

Д. УРОШЕВИЋ
Н. Варош

Химера, по старогрчкој митологији, јесте пустињско чудовиште необичног изгледа које има козји труп, змијски реп и лављу чељуст кроз коју избацује ватру. У преносном значењу химера је и неостварена замисао или сан и привиђење. Химером се назива и једна врста морске рибе која припада реду хрскаваца.

Ни Тарзан то не може

Како су глумци који су играли Тарзана могли под водом да издрже дуже од пет минута?

ДАНИЛО
Шабац

Ни најпознатији Тарзан, Џон Вајсмилер, није могао под водом да издржи дуже од два минута иако је пре него што је започео глумачку каријеру био олимпијски победник у пливању. Познато је да наш организам може без кисеоника око три минута јер после тога наставе разграђивање ткива: ћелије не могу нормално да се хране пошто крв до њих доноси само продукте сагоревања и угљен-моноксид. Ипак, неке особе, захваљујући дуготрајном тренингу и разним триковима, могу и дуже да остану испод површине воде.

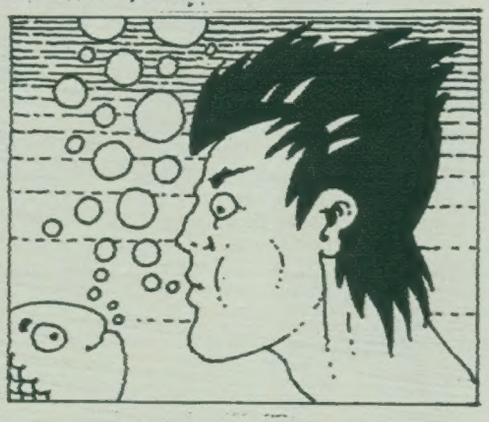

Феномен „црвених очију"

Са рођендана моје другарице добила сам једну фотографију на којој су ми, на моје велико запрепашћење, очи биле црвене као код зеца иако ја имам плаве очи. Џемпер који је исте боје као моје очи, био је плав. Како све то може да се објасни?

АНА МАЈДАК
Кикинда

Овај феномен јавља се увек код снимања филмом у боји уколико се стекну два услова: да особа која се снима гледа право у објектив фотоапарата и да се користи блиц. „Црвене очи" објашњавају се рефлексијом блеска блица у мрежњачи ока и он лако може да се избегне. Особа која се слика не треба у тренутку снимања да гледа тачно у објектив фотоапарата, или, уколико то није неопходно, не треба користити блиц.

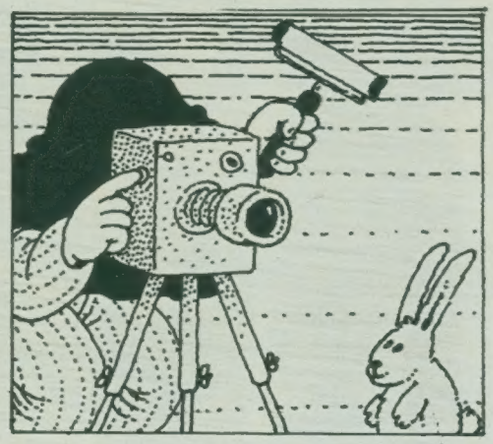

Нећу у трговце!

У великој сам недоумици и желео бих да ми помогнеш. Завршио сам осми разред и, за разлику од мојих другова који сањају да буду трговци, ја сам заљубљен у нешто сасвим друго. Желео бих да будем филмски режисер. Реци ми коју школу треба да завршим и нешто о условима уписа.

МИЛАН КОВАЧЕВИЋ
Рума

Са жељом да будеш филмски режисер можда си мало поранио јер да би то постао, мораш претходно да завршиш средњу школу, односно да напуниш 17 година када се стиче право на полагање пријемног испита на Факултету драмских уметности. До тада, наравно уколико имаш видео камеру, можеш сам да режираш и снимаш кратке филмове и тако се припремаш за пријемни испит на овом факултету.

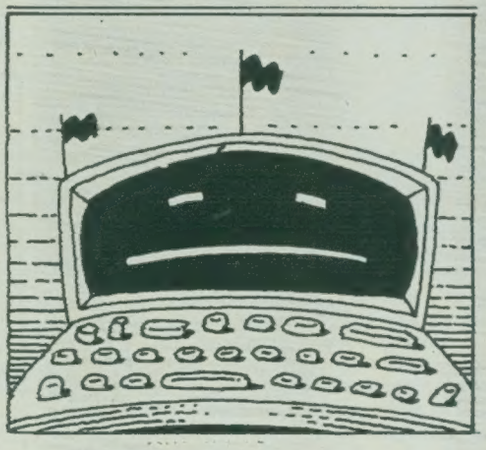

Сајам информатике

Хтео бих да знам који је најпознатији сајам на коме се приказују највећа достигнућа у развоју компјутерске технике?

ЗЛАТКО М.
Земун

Највећи сајам информатике и биротехнике познат као Цебит одржава се сваког марта у Хановеру и сматра се највећом светском смотром компјутерске технике. Ове године као новина су представљени мали лични рачунари са равним екраном и у боји (први пут), наравно, са течним кристалима. Најпривлачнији су били модели код којих је екран, поред приказивања података, слу-

жио и за ручно уношење текстова електронском писаљком. Приказани су и суперкомпјутери с процесорима RISC (редуцирани сет програмских наредби) и оперативним системом Уникс и релационим датотекама.

Резултати „Забавникове" спортске прогнозе

ДАНЦИ – ВЕЛИКО ИЗНЕНАЂЕЊЕ

После провере свих пристиглих купона број 2, комисија „Политикиног Забавника" установила је да је улазак репрезентације Данске у финале Европског првенства у фудбалу за „Забавниковце" права сензација...

Награднo питање из КУПОНА број 2, као што се сећате, гласило је: КО ЋЕ ИГРАТИ У ФИНАЛУ ЕВРОПСКОГ ПРВЕНСТВА У ФУДБАЛУ?

„Забавниковци" су различито прогнозирали. По пристиглим одговорима фаворити су били, пре свих, Холанђани и Немци, затим Енглези, па Швеђани...

Највећи број одговора гласио је да ће у финалу играти СР Немачка – Холандија.

Међутим, репрезентација Данске је приредила изненађење. Комисија „Политикиног Забавника", после пажљивог прегледа свих приспелих купона број 2, могла је једино да констатује: нико, ни један прогнозер није предвидео да ће у финалу играти Данска – СР Немачка.

Тако ће награде, 100 фудбалских лопти „буба-мара", овога пута остати неподељене.

Али, обећавамо ускоро нову игру у којој вас осим забаве очекују нови наградни фондови, наравно и 100 фудбалских лопти.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

МОЗАИЧКА УКРШТЕНИЦА – ВОДОРАВНО: Џулија Робертс, оператор, март, налори, аматер, иронисање, оба, хитин, Перовић, ова, Аса, имања, Лана, триметар, ињ, нараменица, делегат, е, имати, Јелово, династ, Мија, ту, РТА, УАР, монисти, ор, реис, типик, т.

ЗА ОШТРО ОКО: број 4.

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

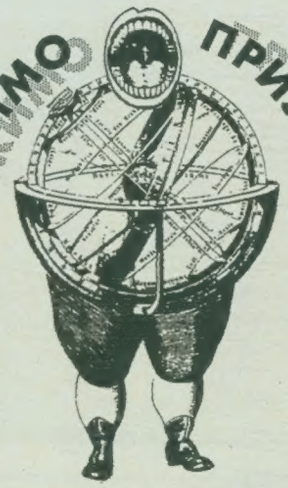

Игор Војновић, Зеленгорска 30, 17500 Врање – 16 година, бави се РС рачунарима и креирањем аутомобила.

●

Наташа Корачевић, Чегарска 1-л/12, 34000 Крагујевац – 12 година, воли музику и спорт, тренира тенис.

●

Јелена Томовић, Чегарска 1-л/10, 34000 Крагујевац – 9 година, воли музику и филмове.

●

Ана Спорић, Братства и јединства 18/40, 19250 Мајданпек – 13 година, воли музику.

●

Милена Васић, Милетине буне 65, 37000 Крушевац – сакупља блокчиће, украсне оловке, гумице, значке и постере, навија за Црвену звезду.

●

Драгица Богдановић, Хајдук Вељка 7, 19210 Бор – 12 година, сакупља салвете.

●

Александра Попић, Душанова 80/1, 18000 Ниш – 12 година, воли музику и спорт, сакупља писма.

●

Данијела Бачиловић, Радничка 17/1, 19210 Бор – 12 година, воли музику.

●

Милица Јаковљевић, Партизанска 79/108, 11090 Београд – 11 година, жели да се дописује са вршњацима.

БЕРЗА компјутера

Commodore 64 128 Amiga Pc

-НОВО ЗА НОВО
-СТАРО ЗА НОВО
-СТАРО ЗА СТАРО

ОД 10-14ч у КАЈМАКЧАЛАНСКОЈ 42.

"ТРИМ" и "СВЕТ КОМПЈУТЕРА" 011/421-203

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2115

YU ISSN 0032-339X

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" 11001 Београд, Македонска 29

Главни и одговорни уредник Зефирино Граси

Помоћник главног уредника Славољуб Кецић

Уредник стрипа Мирјана Маринковић

Ликовно графички уредник Соња Јашовић

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић.

ТЕХНИЧКА РЕДАКЦИЈА:
Душан Глушац, Радоје Савић, Зоран Петканић и Радана Весовић

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић

Редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК" Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Маркетинг агенција: Македонска 31/I, телефон 320-645. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Месечна 2.210,00 динара, тромесечна 6.630,00 динара, полугодишња 13.260,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875, уз обавезну назнаку НИП „Политика" – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ОБАВЕШТЕЊЕ ПРЕТПЛАТНИЦИМА

Обавештавамо претплатнике који врше претплату за иностранство, да НИП „Политика" убудуће искључиво прима претплату преко „EXIMPO" – AG, Bernstr. – West 64, CH – 5034 SUHR Schweiz. Тел. 41/64/310470 и 41/64/310471. Fax 41/64/310472, на конто:
NEUE AARGAUER BANK, AARAU, Bahnhofstr. 49, CH – 5001 AARAU, Schweiz, Конто број: 21.4957.057.6

Годишњу претплату на лист не примамо

ПОЛУГОДИШЊА ПРЕТПЛАТА ИЗНОСИ:

САД	USD 35.–
СР НЕМАЧКА	DEM 89.–
ШВЕДСКА	SEK 374.–
ФРАНЦУСКА	FRF 211.–
ШВАЈЦАРСКА	CHF 70.–

Трошкови АВИО превоза плаћају се посебно, независно од претплатне цене листа.

Директор
др Живорад Миновић

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампање ствар, штампање, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

WALT DISNEY

МИКИ

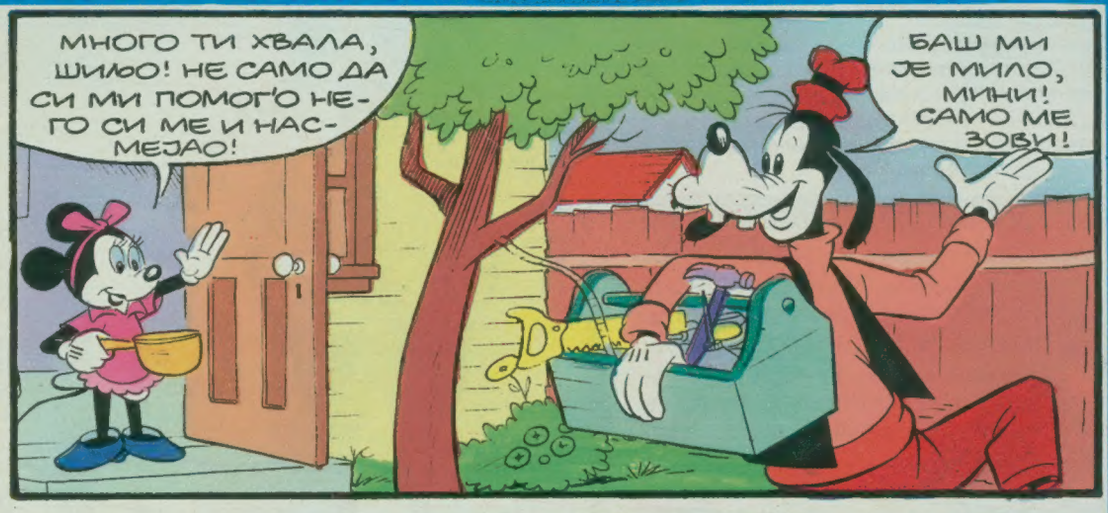

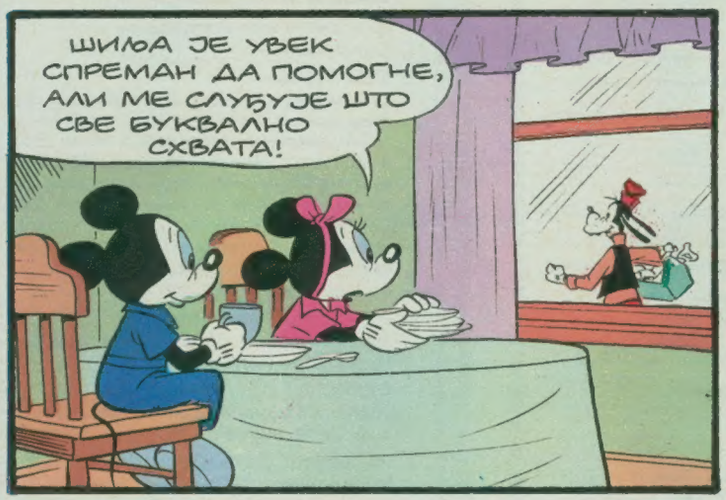

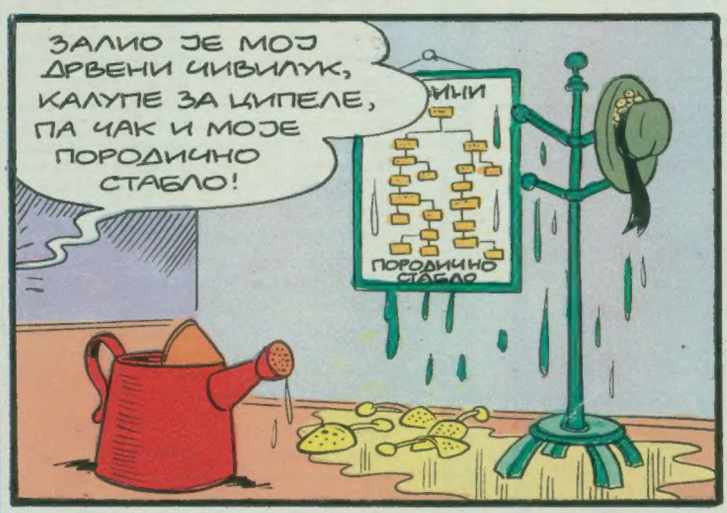

Copyright © 1983
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

Distributed by King Features Syndicate.